

vergadering **C103**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 16 december 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over banken die scholen strafrente aanrekenen – 721 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aanrekenen van negatieve rente door de banken op de rekeningen van schoolbesturen – 751 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitspraken van de Commissie zorgvuldig bestuur naar aanleiding van de verplichte aankoop van laptops in het kader van de digisprong – 726 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçın aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de controle van de digisprongmiddelen – 743 (2021-2022)	7
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van pesten op school – 893 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçın aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het antipestbeleid op scholen en de rol van leerkrachten daarin – 987 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de rol van leerkrachten bij pesten op school – 1008 (2021-2022)	16
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de werkzaamheden van de praktijkcommissie – 996 (2021-2022)	28
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een mogelijke naamsverandering van de hbo5-opleiding Verpleegkunde – 1004 (2021-2022)	31

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over banken die scholen strafrente aanrekenen
– 721 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het aanrekenen van negatieve rente door de banken op de rekeningen van schoolbesturen
– 751 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, het verhaal is ondertussen bekend. Banken rekenen klanten met veel tegoeden op hun rekening strafrente aan. Geld dat ze niet meteen in kredieten kunnen omzetten, moeten banken zelf aan een negatieve rente van 0,5 procent parkeren bij de Europese Centrale Bank (ECB). Dat is althans wat ze ons vertellen. Dat parkeergeld rekenen ze nu door aan hun klanten.

De Belgische banken nemen ook scholen in het vizier om de cashbergen bij hun klanten af te toppen. Schoolbesturen zien de bedragen op hun rekeningen twee keer per jaar pieken omdat de Vlaamse overheid de werkingsmiddelen voor een heel werkjaar in twee schijven op hun rekening overmaakt. Dat geld dient om ondersteunend personeel en energiefacturen te betalen of om te investeren in infrastructuur. Ook de Digisprong is hierin een bekend gegeven.

De meeste banken toonden zich bereid tot commerciële toegevingen, maar uit berichtgeving in De Tijd blijkt dat tijdens de onderhandelingen de wet van de sterkste geldt. Uit verklaringen van de scholen blijkt dat hoe groter je bent als scholengroep, hoe sterker je staat in de onderhandeling met de banken. Het gaat er dus om dat banken als het ware overheidsgeld opeten, en op die manier profiteren hun aandeelhouders van middelen die de overheid geeft aan de scholen.

Minister, wat gaat u doen om deze praktijken een halt toe te roepen? Hoe gaat u ervoor zorgen dat kleine spelers niet met de rug tegen de muur komen te staan? Hoe staat u tegenover de suggestie van de bankensector dat scholen met hun spaarcenten beter uitwijken naar andere beleggingsproducten?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): De banken rekenen een negatieve rente aan doordat ze zelf middelen parkeren tegen een negatieve rente bij de ECB. Banken rekenen dat parkeergeld dan door aan institutionele partijen en rechtspersonen met veel geld op de rekening. De drempel ligt daarbij al op 250.000 of 500.000 euro.

Bij sommige scholengroepen en schoolbesturen zijn de geldbedragen op hun rekening soms hoog, omdat de werkingsmiddelen door de Vlaamse overheid in twee schijven worden betaald. Nu ondervinden die scholengroepen en schoolbesturen sinds september 2021 een negatieve rente van 0,5 procent op hun rekeningen met bedragen boven de 500.000 euro. Blijkbaar beschouwen banken de rekeningen van verschillende scholen in een scholengroep als geheel, met het gevolg dat scholengroepen die in totaal boven dat plafond zitten, soms duizenden euro's verliezen. Dat betekent dat overheidsbudgetten die bedoeld zijn voor de goede werking van scholen, voor leerkrachten en leerlingen nu worden afgeroomd

door de banken, in plaats van dat ze in ons onderwijs worden geïnvesteerd. Dat lijkt me een bijzonder kwalijke zaak.

Minister, ik stelde u hierover al een schriftelijke vraag, waarop u antwoordde dat scholen en scholengroepen die hiermee worden geconfronteerd, van bank kunnen veranderen, hun reserves kunnen spreiden en de voordeligste dienstverlener kunnen kiezen om hun kosten te drukken. Ik vind dat, eerlijk gezegd, een te gemakkelijk antwoord.

Minister, bent u toch niet bereid om hierover samen te zitten met de bankensector om een vrijstelling te bepleiten van negatieve rente voor scholen? We weten allemaal dat scholen heel veel aan hun hoofd hebben. Ik ben er niet zeker van dat die informatie bij hen terechtkomt. Ze moeten zich dan ook nog eens organiseren om uit te zoeken in welke financiële producten ze hun middelen eventueel kunnen parkeren. Dat is allemaal veel te complex.

Ik pleit voor een vrijstelling van die negatieve rente voor scholen en vraag om dat proberen af te spreken met de bankensector. Als u daartoe niet bereid bent of als dat niet zou lukken, bent u dan ten minste bereid om de scholen te adviseren van bank te veranderen of hun financiële middelen op een andere manier in te zetten zodat ze geen geld verliezen? Zo ja, op welke manier zou u dat dan doen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Collega's, ik heb al enkele antwoorden gegeven op die schriftelijke vraag. Ik betreur, net zoals de vraagstellers, dat banken negatieve intresten aanrekenen op zichtrekeningen van grote scholengroepen. Dat is naar verluidt een kost die sommige banken als gevolg van de aanhoudende lage en negatieve marktinteresten doorrekenen voor hun bancaire diensten aan grote tot zeer grote zichtrekeninghouders. Zo'n kost kan via vaste maandelijkse aanrekeningen van administratieve kosten gebeuren of via het doorrekenen van een negatieve intrest.

Scholen die hiermee worden geconfronteerd, kunnen inderdaad van bank veranderen, hun reserves spreiden en de voordeligste bancaire dienstverlener kiezen om hun kosten te drukken. Ik raad hen ook aan om de middelen maximaal in te zetten ten voordele van de ontwikkeling van de leerlingen en de ondersteuning van de leraren.

Ik bepaal als minister van Onderwijs niet de kosten van de verschillende diensten, evenmin moet ik aan scholen gaan zeggen met welke bank zij moeten samenwerken. Maar ik heb wel een schrijven gericht aan Belgische Federatie van de Financiële Sector (Febelfin) met de vraag of de scholen, gelet op hun specifieke werking en het feit dat het toch gaat om overheidsmiddelen, kunnen worden vrijgesteld van die negatieve rente. Daarbij besef ik natuurlijk ten volle dat zij ongetwijfeld redeneren dat, wanneer zij daarop ingaan, ze zo wel andere casussen aanzuigen. Maar wie niet waagt, niet wint. Die vraag is gesteld.

Een tweede alternatief zou kunnen zijn – maar dat heb ik al een aantal keer afgetoetst en ik kreeg daar niet bepaald een goede respons op – dat we onze middelen meer zouden spreiden als we die overmaken op de zichtrekeningen van betrokken scholen. Voor alle duidelijkheid: het gaat dan echt wel over grote schoolgroepen die met deze problematiek worden geconfronteerd en die een groot bedrag aan overheidsdotatie gestort krijgen. Het zou dus een mogelijkheid zijn om die dotaties meer te spreiden, waardoor zij op een bepaald moment in het jaar minder cashreserves hebben. Dan zouden ze misschien een beter liquiditeitsbeheer kunnen voeren in hun voordeel. Daartegenover staat dat heel wat scholen toch wel graag de zekerheid hebben van de storting van die middelen, in één bulk. Dat zijn we momenteel aan het bekijken.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad belangrijk om te bekijken hoe we kunnen voorkomen dat scholen die strafrente moeten betalen.

Een mogelijkheid is, zoals u zelf al aangaf, het proberen te overtuigen van de sector. Maar ik heb uit uw antwoord begrepen dat dat tot nog toe weinig succesvol gebleken is.

Een andere oplossing is inderdaad om de middelen wat meer te spreiden. Ik heb begrepen dat de middelen nu per jaar in twee keer worden uitbetaald. Dat zou bijvoorbeeld misschien in vier keer kunnen gebeuren. Dat zou al een slok op een borrel kunnen schelen. En het lijkt mij niet zo'n gigantisch praktisch probleem te vormen om dat op die manier te doen. U zegt dat de scholen graag de zekerheid hebben van de middelen waarop ze een beroep kunnen doen. Ik begrijp dat wel, maar ik neem aan dat, als scholen weten wat ze op welk moment kunnen verwachten en het bedrag hetzelfde blijft, het de scholen in kwestie weinig uitmaakt of dat nu in één keer of in twee keer wordt uitbetaald, als op die manier die negatieve strafrente wordt vermeden.

Minister, ik wil u vragen om dit probleem niet in de schuif te laten zitten, maar het samen met de scholen en de koepels en iedereen in het onderwijsveld die ermee te maken heeft, op te lossen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We vinden het allemaal onbegrijpelijk dat er ook maar een euro publieke middelen van ons onderwijs en voor onze scholen, die sowieso al vaak moeten krabben om rond te komen met hun werkingsmiddelen, naar financiële instellingen zou gaan die eerst, in 2008, met belastinggeld zijn gered en nu weer megawinsten maken. Wij hebben destijds een inspanning geleverd voor de banken, en ik vind dat het nu aan hen is om een inspanning te leveren voor ons.

Ik ben heel blij, minister, dat u toch al een initiatief hebt genomen. Als minister van Onderwijs kunt u zich inderdaad niet bemoeien met de keuze van scholen of scholengroepen voor een bepaalde bank, maar ik ben tevreden dat u in dezen aan de kant van de scholen gaat staan. Het is een goede zaak dat u minstens al die brief hebt gestuurd naar Febelfin met de vraag om een uitzondering te maken voor scholen als het gaat over die negatieve rente. Ik neem aan dat u daar nog geen antwoord op hebt gekregen, maar kunt u ons vertellen wanneer u die brief hebt verstuurd? Ik hoop in ieder geval dat de banken erop gaan reageren. Bij dezen een warme oproep om dat zeker te doen.

De piste van die spreiding vind ik ook interessant. Het is goed dat u constructief nadenkt. U hebt groot gelijk als u zegt dat scholen zekerheid willen over wanneer ze hun middelen krijgen. Zoals collega Danen ook al zei, of dat nu in twee schijven of in vier schijven gebeurt, zolang de scholen zeker zijn dat het er op een bepaald moment op staat, lijkt dat me een interessante manier om te vermijden dat er ook maar een euro van onze publieke middelen zou worden afgeroomd en naar de bankensector zou vloeien.

Bedankt dus om het probleem ter harte te willen nemen. Het spreekt voor zich dat we dit verder gaan opvolgen, want het is voor ons echt belangrijk dat hier een concrete oplossing voor uit de bus komt en er geen publieke middelen richting de bankensector gaan.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, minister, ik heb veel waardering voor de actie die u ondertussen al hebt ondernomen om de geschetste problemen rond die financiële zorgen en de negatieve rente, aan te pakken. Zelf vind ik het initiatief om de betaling te spreiden zeer waardevol. Als u in overleg treedt met de banken, kunt u misschien ook nog meegeven dat er heel veel zaken te sponsoren zijn binnen het onderwijs. Misschien kan men op die manier een duit in het zakje doen als men op een andere manier niet kan meewerken.

Ik denk dat het duidelijk is dat de directeurs onder druk staan. Er wordt van hen bijna gevraagd dat ze financieel expert zijn en dat ze als het ware meedoen aan die financiële engineering. We vragen veel van directeurs, maar hoe kunnen we directeurs en schoolbesturen nog versterken in hun financieel beleid? Ik vroeg me ook af of dat eventueel wordt meegenomen in het opleidingsprofiel van de directeur, waar nu aan wordt gewerkt. Wordt dat financiële luik ook meegenomen? Hoe ziet u dat?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb maar één bijkomende vraag genoteerd. Ik kan niet op voorhand zeggen in welke mate financiële vaardigheden in het opleidingsprofiel worden verwerkt. Dat is nog in ontwikkeling. U spreekt natuurlijk wel over de grote scholen. Ik denk niet dat alle scholen door deze problematiek gevat worden; het gaat echt over de grote scholen. Ik veronderstel dat daar wel enige financiële expertise aanwezig is en dat er iemand verantwoordelijk is voor het beheer van de financiële middelen. Maar het is wel een goede suggestie. Ik zal nagaan of het wordt meegenomen in het profiel.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb op zich weinig toe te voegen. Ik hoop gewoon dat het snel opgelost raakt. We hebben een aantal suggesties gedaan, dus ik hoop dat daarmee aan de slag wordt gegaan en dat scholen op die manier geen strafrente meer zullen moeten betalen, want op zich is dat gemeenschapsgeld dat in de zakken van aandeelhouders verdwijnt, en dat mogen we echt niet laten gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Heel kort: ik kan alleen maar herhalen dat ik blij ben met uw inspanningen, minister, en dat we het niet mogen laten gebeuren dat er publieke middelen voor scholen afvloeien naar banken. Het enige wat onduidelijk blijft, is de timing, dus wanneer u die brief hebt gestuurd en wanneer we dus binnen een redelijke termijn een antwoord zullen kunnen verwachten van Febelfin en op welke termijn u concrete plannen op tafel zult leggen rond de gespreide betaling van de werkingsmiddelen. Bij dezen engageer ik mij om dat goed op te volgen in deze commissie ... *(onverstaanbaar)* ...

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitspraken van de Commissie zorgvuldig bestuur naar aanleiding van de verplichte aankoop van laptops in het kader van de digisprong – 726 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçın aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de controle van de digisprongmiddelen – 743 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, in september bevroeg ik u over deze kwestie omdat ik het vreemd vond dat sommige scholen hun scholieren verplichtten om een bepaald type laptop te kopen bij een specifieke leverancier of aanbieder, ook al beschikte de scholier in kwestie al over een gelijkaardig toestel.

Toen antwoordde u mij het volgende: "Het is mijn overtuiging dat digisprong alleen een succes kan worden als we maatwerk toelaten." Daar ben ik het natuurlijk mee eens. "Scholen verschillen, leerkrachten verschillen, leerlingen verschillen. Ik geloof niet in een 'one size fits all'-beleid. Alle scholen dezelfde computer, maakt niet uit of ze al een voorsprong hebben op het vlak van digitalisering en zelf al aan de slag zijn gegaan met toestellen, of dat men van nul moet beginnen, neen, allemaal gelijk, maakt niet uit of het een technische of beroepsrichting betreft of een aso: allemaal gelijk, daar geloof ik niet in."

Minister, op zich ben ik het daarmee eens, maar dat is natuurlijk geen antwoord op de bezorgdheid die ik toen had en nog steeds heb, want het probleem is daarmee natuurlijk niet opgelost.

Sommige scholen verplichtten scholieren om een toestel aan te kopen bij een bepaalde leverancier, terwijl scholieren in sommige gevallen al zo'n toestel hadden of er elders een hadden gekocht. Een aantal ouders stapten daarop naar de Commissie zorgvuldig bestuur. Die commissie deed recentelijk een uitspraak waarbij de ouders gelijk kregen. Scholen mogen ouders niet verplichten om een specifieke laptop via de school of een door de school aangeduid bedrijf te kopen. Wat wel kan, is dat scholen vragen aan leerlingen om een bepaald type laptop aan te schaffen. Dat lijkt me zo logisch als wat.

Minister, het is inderdaad absurd om leerlingen of hun ouders te verplichten een nieuw toestel te kopen, terwijl de scholier in kwestie al over een gelijkaardig toestel beschikt. Hoe denkt u scholen nauwer te begeleiden om te vermijden dat dit soort calamiteiten of misverstanden opduiken?

Blijkbaar waren er ook onduidelijkheden over de inspraak- en overlegmodaliteiten in verband met de aanschaf van de laptops. Hoe wilt u scholen op dit vlak beter bijstaan? U zegt dat u meer gaat controleren. Kunt u dat nader toelichten?

De voorzitter: Mevrouw Yalçın heeft het woord.

Hilâl Yalçın (CD&V): Deze vraag om uitleg gaat inderdaad over de uitspraken van de Commissie zorgvuldig bestuur na twee klachten. De klachten gaan erover dat de informatiedoorstroming vanuit de scholenraad en het schoolreglement niet duidelijk

genoeg was. De bijdrageregeling is bijvoorbeeld niet in het schoolreglement opgenomen. Dat roept een aantal vragen op waarop we dieper moeten ingaan.

In beide casussen draait het voornamelijk om een correcte weergave van de besteding van de middelen en de kostprijs van de laptop in het schoolreglement en een correcte en tijdige raadpleging van de schoolraad aangaande het gebruik van de digisprongmiddelen. Ook stelt de commissie duidelijk dat de school een bepaald type laptop kan opleggen, maar dat in geen geval de ouders verplicht kunnen worden om via de school een laptop aan te kopen. Het principe van vrijwilligheid is uiterst belangrijk, alsook het BYOD- principe (Bring Your Own Device).

Collega's, ik kan aannemen dat veel scholen toch wat rusteloos worden van dit nieuws en zelf misschien ook wel met vragen zitten of hun digisprongbeleid correct is uitgerold. Minister, daarover hebt u al gecommuniceerd in Het Nieuwsblad, namelijk over de controles op de digisprongmiddelen. U zegt dat er effectief controles zullen komen en dat scholen bewijsstukken zoals de aankoopfacturen enzovoort zullen moeten voorleggen. Door die ongerustheid bij de scholen wil ik u enkele vragen stellen.

Zullen de scholen bijkomende richtlijnen ontvangen over de manier waarop digisprongmiddelen kunnen worden ingezet en over de mogelijke alternatieven om een laptop ter beschikking te stellen van leerlingen? Welke instantie zal de controle op de besteding van de middelen in het kader van de digisprong voor haar rekening nemen? Kunnen scholen en schoolbesturen terecht bij een instantie wanneer ze met vragen zitten over de besteding van deze middelen en over de mogelijke alternatieven om een toestel ter beschikking te stellen van leerlingen? Kan die instantie de Commissie zorgvuldig bestuur zijn?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil beginnen met te stellen dat we ons gelukkig mogen prijzen dat we de digisprong in gang hebben gezet. Nu worden we geconfronteerd met het gegeven dat veel scholen de digisprong hebben gemaakt, wat hen geen windeieren legt, net in deze periode, waarin ze gebruik kunnen maken van wat meer hybride onderwijs.

De ongeziene digisprong die we hebben gerealiseerd is een stil succes, maar wel een belangrijk succes. Daarmee hebben we veel mogelijk gemaakt op het terrein. Natuurlijk zijn er bij zo'n transitie altijd wel wat groeipijnen. Sommige scholen moesten starten 'from scratch', andere scholen waren daar eigenlijk al mee rond en voor hen waren de middelen additioneel voor het beleid dat ze al lang voerden.

Daarom hebben we de scholen de mogelijkheid gegeven om de digisprong geleidelijk te maken en dus gespreid over twee jaar. Heel veel scholen maken van de mogelijkheid gebruik om traag maar gestaag die sprong te wagen. Wij drukken hen ook op het hart om altijd te starten vanuit een ICT-beleidsplan. Begin niet met hardware en software te bestellen, kijk eerst naar de doelstellingen en hoe je die denkt te realiseren en hoe je de digitale leermiddelen gaat integreren in het lesaanbod.

Sommige scholen hebben de richtlijnen die werden bezorgd, niet ter harte genomen, maar dat zijn wel uitzonderingen. Voor klachten kan men ze terecht bij de Commissie zorgvuldig bestuur, daarvoor hebben we gezorgd. Die commissie kan de nodige bijsturingen afdwingen en de scholen de kans bieden om fouten recht te zetten.

Inzake de uitrol van de digisprong zijn er bij de Commissie zorgvuldig bestuur twee klachten ingediend. Het gaat over 2 aparte secundaire scholen. Mijn diensten

hebben nu nog geïnformeerd bij de commissie, en sindsdien zijn er ook geen nieuwe klachten binnengekomen. 2 secundaire scholen op een totaal van 3747 scholen hebben dus een klacht ingediend. Alles is relatief: dat is 0,05 procent.

De klachten bij de Commissie zorgvuldig bestuur waren te vermijden, omdat de scholen in kwestie de richtlijnen gewoon niet hebben nageleefd. We zijn daar nochtans duidelijk over geweest. We hebben alle scholen diets gemaakt dat ze de tijd hebben om de middelen aan te wenden tot het schooljaar 2022-2023. Schoolbesturen die al in het schooljaar 2020-2021 werken met een huur, huurkoop of aankoopprogramma voor ICT-toestellen, krijgen zelfs extra tijd: zij kunnen de middelen uiterlijk tot en met het schooljaar 2023-2024 aanwenden. Dat komt omdat sommige scholen zeggen dat ze al digitaal geëquipt zijn, voor hen is dat additioneel, maar ze zouden die middelen wel kunnen gebruiken bij een volgende vernieuwing van bijvoorbeeld een laptoppark.

We hebben de scholen eind mei van dit jaar uitvoerig geïnformeerd met een omzendbrief. Daarin staat het advies om van bij de implementatie van nieuwe digitale toestellen in overleg te gaan met de ouders via de schoolraad.

We hebben hen ook via de website van digisprong meegegeven dat er aan die middelen ook wel wat plichten en regels verbonden zijn.

Scholen kunnen met bijkomende vragen over de digisprong ook terecht bij het kenniscentrum digisprong, dat de meest gestelde vragen bundelt op de website van digisprong en die regelmatig actualiseert. Daar kunnen de scholen ook een contactadres vinden om rechtstreeks vragen te stellen.

Voor vragen over berekende en uitbetaalde bedragen over de digisprong kunnen scholen zich richten tot hun verificateur bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI). Elke school heeft zo'n contactpersoon.

Het kenniscentrum digisprong heeft op mijn vraag de regelgeving in verband met de aanwending van middelen voor de ICT-toestellen opnieuw samengevat. We zullen die informatie opnieuw verspreiden naar alle scholen via de gekende kanalen zoals Schooldirect en de nieuwsbrief voor ICT-coördinatoren van KlasCement.

Verder heeft iedere belanghebbende zoals gezegd het recht om aan de Commissie zorgvuldig bestuur vragen te stellen over de toepassing van de principes van zorgvuldig bestuur. Je kunt daar dus niet alleen terecht met klachten.

Wat de controle op de besteding van die digisprongmiddelen betreft, kan ik u meegeven dat AGODI sinds twee weken een online rapporteringstool ter beschikking heeft gesteld aan de scholen. Directies hebben via de nieuwsbrief Schooldirect van eind november de nodige informatie gekregen over die nieuwe rapporteringstool en de bijhorende handleiding.

Op basis van die rapporteringstool zal AGODI controleren of de wet op de overheidsopdrachten door de scholen werd nageleefd, of de toekenningsvoorwaarden werden gerespecteerd en of de middelen werden gebruikt voor de juiste doelstellingen.

We doen hier echt een enorme, ongeziene investering in digitalisering. Het lijkt mij dan ook meer dan logisch dat we nauwgezet nagaan of die middelen ook worden besteed voor de doelstelling die werd vooropgesteld. Maar dankzij die online rapporteringstool hoeft dat niet te leiden tot extra administratieve last. We proberen daar echt een evenwicht in te vinden. Het gaat over heel veel middelen, controle is dan ook aangewezen. Maar anderzijds moeten we toch ook vermijden dat er veel administratieve last mee gepaard gaat. Daarom kan het zo eenvoudig en efficiënt mogelijk worden gerapporteerd via die online tool.

Als blijkt dat die Digisprongmiddelen niet correct besteed zouden zijn, dan zal AGODI de middelen of een gedeelte daarvan terugvorderen.

Daarnaast heb ik opdracht gegeven aan de onderwijsinspectie om de digisprong ook mee te nemen in de financiële radar.

Als de onderwijsinspectie zich tijdens een doorlichting vragen stelt over de digitale uitrusting van een school, met desgevallend negatieve impact op de onderwijskwaliteit, dan signaleert ze dat ook aan AGODI.

In 2023-2024 zal er ook een grondige evaluatie komen via onder meer een nieuw MICTIVO-onderzoek (Monitor ICT-Integratie in het Vlaamse Onderwijs). Dat MICTIVO-onderzoek was een deel van de aanleiding om die digisprong te maken. Dan zullen we goed kunnen vergelijken in welke mate we erin geslaagd zijn om onze achterstand op het vlak van digitalisering goed te maken en misschien zelfs een beetje een voorsprong te realiseren. Dat zal moeten blijken uit dat nieuw onderzoek, die zogenaamde Monitor ICT-Integratie in het Vlaamse Onderwijs, u welbekend.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U zegt dat er slechts enkele ouders klacht hebben ingediend. Dat klopt, maar vooraleer iemand klacht indient bij de Commissie zorgvuldig bestuur tegen de school waar een van hun kinderen schoolloopt ... Dat is een heel, heel hoge drempel. Ik neem aan dat u daarover een heel aantal mails hebt ontvangen. Ik heb er alleszins een aantal gekregen van ouders die minder tevreden waren. Als ik dan de mogelijkheid opper om klacht in te dienen, dan zijn de meesten niet bereid om dat te doen. Ik begrijp dat ook wel, omdat zij vrezen dat dat consequenties heeft voor de onderwijsloopbaan van hun kind. Ik denk dat die vrees in vele gevallen onterecht is, maar ik stel vast dat vele ouders daar bang voor zijn.

Ik begrijp dat u instrumenten hebt ingebouwd waarop scholen een beroep kunnen doen om meer informatie te krijgen, om zich beter te informeren. Dat is goed. Die instrumenten zullen de komende jaren meer bekend worden.

Minister, ik heb nog een vraag. U hebt vaak en veel gecommuniceerd over Digisprong. Dat is uw goed recht en het is op zich ook een goed project. Maar u hebt op die manier wel een verwachting gecreëerd bij scholieren en ouders die onmogelijk kan worden waargemaakt. Dat wisten we allemaal. Vandaag heeft niet iedere scholier een laptop ter beschikking, terwijl die indruk vorig jaar wel werd gewekt. Minister, bent u van plan om die communicatie bij te sturen? Want scholen worden nu op sommige vlakken bijna gestalkt door ouders met de vraag waar die laptop voor hun kind blijft, terwijl de school misschien pas van plan was om daar volgend jaar mee te starten, voor dat jaar, voor die scholier. Dat is mijn bijkomende vraag.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Nu ik hier toch met u in gesprek ben, neemt u het mij hopelijk niet kwalijk dat ik nogmaals terugkom op de vraag die ik in de plenaire vergadering heb gesteld en waarop ik een gedeeltelijk antwoord heb gekregen. Die vraag ging ook over de digisprong. Ik had u gevraagd hoever we vandaag staan met de uitrol van dat digisprongbeleid. U hebt daarop geantwoord dat de eerste schijf van middelen uitbetaald is. Maar ik vroeg me af of u er een notie van hebt hoever we daarmee staan. Hoeveel procent van de leerlingen vanaf het vijfde leerjaar basisonderwijs tot en met het zesde leerjaar secundair onderwijs die tot de doelgroep behoren, beschikt op dit moment

al over een digitaal toestel? Het zou interessant kunnen zijn om te zien hoever we daarmee staan. Uiteraard hebben we nog twee jaar de tijd voor dit traject.

Minister, u hebt gelijk als u stelt dat er maar twee klachten werden ingediend bij de Commissie zorgvuldig bestuur. Maar er broeit toch wel wat. De signalen die ik hierover van verschillende scholengemeenschappen en -groepen krijg, laten merken dat er toch wel een aantal vragen zijn. Ik geef u die dan ook graag mee.

Zoals u daarnet kort impliciet hebt aangehaald, waren heel wat scholen inderdaad ook voor corona een digitaliseringsbeleid aan het uitwerken. Bij de start van het project Digisprong hebt u beloofd om die frontrunners niet af te remmen. Mensen die op een duurzame manier omgaan met hun digitaliseringsbeleid en daarbij niet enkel focussen op het toestel, maar ook de hele randorganisatie, de randinfrastructuur daarin op punt proberen te stellen, laten nu weten dat ze heel recent werden geconfronteerd met vrij complexe begrotingsregels en verantwoordingsregels. Uiteraard moeten die middelen worden verantwoord naar de overheid toe, maar ze stellen nu wel dat werken vanuit een visie moeilijk wordt. Eigenlijk gaat het over: we hebben toestellen gekocht en we hebben die afgeleverd aan de leerlingen.

Zoals u weet, zijn er scholen die heel flexibele systemen hebben uitgewerkt op maat van hun eigen leerlingenpopulatie: gaande van koopformules met verschillende kortingsbarrières tot huurformules verspreid over verschillende leerjaren en ook gratis toestellen die worden voorzien voor sommige leerlingen. En nu moeten ze voor die verantwoording of voor die begrotingsregels binnen de scholengemeenschap alle middelen weer herverdelen op schoolniveau en dan op leerlingenniveau. Dat geeft toch aan dat dit vrij complex blijkt te zijn voor een deel van onze scholen.

Ik wil u een aantal voorstellen doen vanuit de signalen die ik heb gekregen. 15 januari werd vastgelegd als datum waarop de scholen hun verantwoording moeten hebben ingeleverd. Misschien is geen slechte optie om die datum wat op te schuiven, zodat ze, zeker in deze drukke periode, toch wat meer ademruimte zouden krijgen?

Een helpdesk is ook een van de vragen die ik van de scholen heb gekregen. Maar u hebt daarnet al geantwoord dat er al wat stappen in die richting zijn gezet. Er wordt binnen de verantwoordingsregels blijkbaar ook gevraagd om alle facturen een voor een op te laden in het digitale systeem. Is het een optie om per school of per scholengemeenschap of scholengroep een lijst over te maken waarin alle gegevens verwerkt zijn en worden doorgegeven aan de overheidsdienst, maar dat de factuur in kwestie op vraag van de dienst wordt ingediend?

Dit zijn gewoon een aantal signalen die ik krijg vanuit het veld, minister. De digisprong is een mooi verhaal waar iedereen aan wil meeschrijven, maar laten we zeker ook de pioniers in dit verhaal, de frontrunners, niet straffen voor hun goede inspanningen. Ik hoop ook oprecht dat u de bekommernissen en signalen die ik hier heb geuit, samen met de bevoegde diensten kunt bekijken om een weg te vinden die comfortabel is voor alle partijen. Het is niemands wens om scholen vandaag op te zadelen met extra werk en extra administratieve lasten.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mijnheer Danen en mevrouw Yalçin, bedankt voor de interessante vraag. Zoals de heer Danen aanhaalde, hebben we deze vraag ook al gesteld in september. Toen hebben we allemaal aangehaald dat er een beter kader nodig was, want ook in september kregen we signalen dat het op sommige plaatsen misliep. U zegt dan dat er slechts twee klachten zijn binnengekomen bij de Commissie zorgvuldig bestuur. In september hebt u ook verwezen naar die klachtenprocedure, maar ik heb toen ook gezegd dat je als ouder al een

zekere onderlegdheid of een zekere mondigheid moet hebben om die klachten-procedure te kennen; niet elke ouder kan daarmee omgaan. Ik heb toen het voorbeeld gebruikt van een alleenstaande moeder die heel hard moet werken om de eindjes aan elkaar te knopen en waarschijnlijk ook de energie niet heeft om uit te vogelen welke procedures gevolgd moeten worden om een klacht in te dienen.

Ik sluit me ook aan bij de heer Danen. In uw communicatie, minister, bijvoorbeeld op VTM Nieuws, liet u uitschijnen dat er voor elke leerling vanaf het vijfde leerjaar een laptop zou komen. U gaf zelf aan dat u de mogelijkheid laat om pas in 2022-2023 met die digisprong te beginnen, om scholen de mogelijkheid te geven eerst een plan uit te werken. Dat juich ik toe. Maar u hebt wel de perceptie gecreëerd dat leerlingen dit schooljaar een laptop zouden krijgen, terwijl er in de praktijk, zeker in het secundair onderwijs, waar er afstandsonderwijs is geweest de voorbije periode, leerlingen zijn die nog geen laptop hebben. Ouders weten niet goed wat ze nu moeten doen. Kopen ze voor één jaar een laptop aan? Dat is voor veel gezinnen een serieuze investering. Veel ouders zijn wel overgegaan tot de aankoop van een laptop. Als er vanuit de scholen volgend jaar een signaal komt dat ouders de laptop moeten aankopen die de school wil, dan ga je mensen hebben die opnieuw veel moeten betalen, in een periode waarin veel mensen al moeten krabbelen om rond te komen. Dat is geen goede zaak. Ik denk dus dat de communicatie wel wat schade heeft toegebracht aan het project.

Mevrouw Yalçın, uw vraag was daarom ook heel interessant. Hoeveel kinderen hebben op dit moment al een laptop gekregen? Ik vrees dat we voor het antwoord op die vraag zullen moeten wachten op de MICTIVO waar de minister het daarnet over had. Dat is heel arbeidsintensief, maar wel heel interessant. Het is jammer dat er zo'n lange periode zat tussen de twee onderzoeken, maar het is nu wel heel nuttig om de gevolgen van de digisprong goed in kaart te brengen.

Ik blijf er wel bij dat dit voorkomen had kunnen worden door anders te communiceren. Ik denk dat er toch wel ouders zijn voor wie deze zogezegd gratis laptops nu een heel zure nasmaak hebben.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Laat mij beginnen met te zeggen dat de digisprong een zeer goed initiatief blijft. Een laptop voor elk kind, het klinkt ook echt goed. Maar hoe meer ik met directeurs en leerkrachten spreek, hoe meer ik de indruk krijg dat er niet altijd even goed is nagedacht over de concrete uitrol daarvan. Er is misschien ook te weinig overlegd met de mensen op het veld, met als gevolg dat de middelen enerzijds niet altijd even goed worden besteed en er ook heel veel verwarring bestaat over wat er nu wel en niet mag.

Dan hoor ik dat scholen laptops aankopen zonder dat ze een idee hebben wat ze ermee gaan doen, waardoor die in de kast belanden. Ik heb ook gehoord van scholen die nieuwe kabels hadden gekocht – een deel van de middelen dient ook voor infrastructuur –, terwijl ze die niet echt nodig hadden, omdat die werken al eerder waren uitgevoerd. Dat zijn zo van die bizarre dingen die gebeuren als middelen gekleurd zijn.

Er bestaat ook veel onduidelijkheid – en daar gaan mijn vragen over – over de besteding van die 510 euro, zeker in scholen die vandaag met een BYOD-systeem werken. We zijn het er allemaal over eens dat er op maat gewerkt moet kunnen worden, sommige scholen staan nu eenmaal verder dan andere op het vlak van digitalisering. Maar ik denk dat er toch meer omkadering nodig was geweest.

We weten dat sommige scholen de kost voor de aankoop of huurkoop van een laptop deels terugbetalen via de schoolfactuur, maar zijn er ook richtlijnen over hoeveel er moet worden terugbetaald via de schoolfactuur in zo'n BYOD-systeem? Is er een

minimumbedrag dat scholen moeten terugsturen of gaat het over het volledige bedrag van 510 euro? Ik vraag u dat ook omdat ik de handleiding voor de registratie van de uitgaven voor de digisprong onder ogen kreeg. Daar bestaat wel wat onrust over. Daar staat in, als het gaat over de registratie van de gemiddelde bijdrage van ouders: "Bestedingen die je registreert in de online applicatie voor de digisprong mogen niet ook gefinancierd worden door bijdragen van de ouders. Eventueel gevraagde bijdragen aan ouders zijn steeds voor kosten gemaakt boven op het toegekende bedrag van de digisprong." Ik neem aan dat het dan gaat over die 510 euro, die eerst gebruikt moet worden om laptops aan te kopen en voor de doelstelling van het project, en dat er dan pas kosten mogen worden doorgerekend aan de ouders. Of hoe moeten we dit precies interpreteren? Scholen zijn daar nogal bezorgd over.

Twee, scholen verplichten om een bepaald type laptop te gebruiken, we hebben het daar al over gehad. Wat je ook ziet gebeuren is dat scholen de mogelijkheid bieden om de laptop aan te kopen, vaak via Signpost, in een soort van samenaankoop. Ik hoor dat enkel ouders die de aankoop doen via de school, een deel van het aankoopbedrag terugkrijgen via de schoolfactuur. Ouders die de laptop zelf aankopen, dus niet via het systeem van de school, krijgen dan weer geen bedrag terug. Kan dat wel? Dat lijkt me absoluut niet eerlijk, want dat betekent dat die ouders niets zien van die 510 euro die die school nochtans krijgt voor elke leerling.

Dan heb ik nog een laatste vraag. Het is iets wat een leerkracht zich onlangs afvroeg en wat ik wel interessant vond. Voor het zesde middelbaar zijn we op dit moment aan het investeren in gratis of zeer sterk gesubsidieerde laptops of devices. Die leerlingen kunnen die daarna gewoon meenemen in een BYOD-systeem. Op dit moment is er echter geen zekerheid of er nog middelen zullen komen voor nieuwe generaties leerlingen in het secundair voor laptops. Wat is uw mening daarover, minister? Vindt u dit dan een goede manier om middelen te investeren, wetende dat er nu wordt geïnvesteerd en dat die laptops dan de scholen zullen verlaten?

Ten slotte, hoe staat het met de opleidingsvouchers voor leerkrachten? Hardware is natuurlijk maar het begin. Als we willen dat die toestellen goed worden gebruikt, dan is er ook nood aan opleiding. Hoe staat het dus met de beloofde opleidingsvouchers?

Karolien Grosemans (N-VA): Ik kom zelf ook nog even tussen. Ik denk dat het heel goed is dat er herhaald werd dat het toch om een historische investering gaat. We durven dat wel al eens te vergeten na al die corona-ellende. 385 miljoen euro is een gigantisch bedrag, maar het was ook echt nodig.

Twee, we hebben scholen heel veel autonomie gegeven. Ze hebben eigen keuzes kunnen maken, ze hebben op maat kunnen werken. Ook dat was noodzakelijk.

Drie, ik heb ook duidelijk gehoord dat er al vanaf mei heel duidelijk werd gecommuniceerd. Ik heb genoteerd: via nieuwsbrieven, via Schooldirect, via het kenniscentrum Digisprong, via AGODI, er kan een beroep worden gedaan op de verificateur. En er is het besluit van de Vlaamse Regering, met ook heel duidelijke maatregelen. Dat is geen thesis, slechts een viertal pagina's. Verwarring of onduidelijkheid was absoluut niet nodig.

In ruil daarvoor moeten natuurlijk de toekenningsvoorwaarden worden nageleefd, en de school heeft hierin een verantwoordelijkheid. Ik heb heel veel begrip en nog meer respect voor schooldirecteuren. Er is heel veel planlast en we hebben geen eenvoudige jaren achter de rug, maar je als school verantwoordt en motiveert voor de uitgave van duizenden en duizenden euro's is geen zinloos papierwerk, wel een wettelijke verplichting.

Minister, u sprak over de nieuwe rapporteringstool die het eenvoudiger zou moeten maken en de administratieve last zou moeten beperken. Ik vraag u om die heel

goed te monitoren aangezien het een nieuwe tool is, die goed te evalueren en indien nodig, bij te sturen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De Commissie zorgvuldig bestuur is vanzelfsprekend niet het enige kanaal waar je terecht kunt met klachten. Het is in de eerste plaats de schoolraad die als aanspreekpunt fungeert. We stellen vast dat veel conflicten, vragen en klachten opgelost zijn via de schoolraad. Je kunt veel zeggen, maar mensen ondertekenden ook het schoolreglement waarin het bestaan van een schoolraad is aangegeven. Je kunt bezwaarlijk stellen dat dat een hoge drempel is.

We hebben ons geëngageerd dat alle scholieren een laptop tot hun beschikking zullen krijgen, gespreid over twee jaar. Dat hebben we altijd gezegd, en dat zullen we doen. Het is het engagement dat we hebben genomen, het is daarvoor dat we die centen hebben uitgetrokken. We zullen dat engagement dan ook nakomen, gespreid over twee jaar.

Hadden we dit gedaan op één jaar, dan was u misschien de eerste om te zeggen: 'Daarmee overval je de scholen, zeker in coronatijden hebben ze andere katjes te geselen, en nu ga je ze ineens dwingen om de digisprong op zo'n korte termijn te doen.' Neen, we hebben de mogelijkheid geboden om dit te spreiden over twee jaar, en dat is zorgvuldig bestuur.

Mevrouw Goeman, traditioneel zegt u dan dat er niet voldoende richtlijnen zijn, maar traditioneel blijkt ook uit uw vraagstelling dat u de richtlijnen niet hebt gelezen. Er is een omzendbrief. Ik moet onze commissievoorzitter in die zin corrigeren dat het een omzendbrief is van zeven bladzijden, waarin wordt verwezen naar assistentie via de digisprong. Er is ook een rubriek met veelgestelde vragen en vervolgens ook concrete contactpersonen bij wie ze terecht kunnen met vragen. Voor vragen over controle op de besteding heeft elke school een aanspreekpunt bij AGODI in de persoon van een verificateur.

In verband met de vraag naar welke toestellen, zal ik even het volgende voorlezen: "De schoolbesturen bepalen autonoom welk type ICT-toestel ze aankopen, huren of leasen om te delen of ter beschikking te stellen van de leerlingen.

Kost van het toestel.

De schoolbesturen bepalen autonoom welk ICT-toestel ze aankopen; dus dit kan duurder zijn dan het bedrag dat ze ontvangen. Het uitgangspunt is dat elke leerling vanaf het vijfde leerjaar een toestel ter beschikking heeft.

Indien de middelen voor de passende toestellen voor de leerlingen ontoereikend zijn, dan kunnen ze aangevuld worden met de middelen uit de generieke ICT-impuls van het schooljaar 2020-2021, de middelen uit Digisprong voor de ICT-infrastructuur in ruime zin of vanuit de reguliere werkmiddelen.

Indien er middelen voor de passende toestellen voor de leerlingen over zijn en de doelstelling is bereikt, kunnen deze resterende middelen aangewend worden voor ICT-infrastructuur in de ruime zin."

Mevrouw Goeman, er staan geen doelstellingen met betrekking tot kabelinfrastructuur of zo waarin men verplicht moet investeren. Er staat ook: "We moedigen de schoolbesturen wel aan om uiterste inspanningen te leveren om zo weinig mogelijk aan de ouders door te rekenen."

Voor het secundair onderwijs gelden strikte regels. Een school in het secundair onderwijs geeft aan de ouders een overzicht van de financiële bijdrage via het

schoolreglement. Het schoolreglement en dus ook de bijdrageregeling komen ter sprake in de schoolraad. Dat is echt een dwingende richtlijn, die zo klaar als een klontje is.

Wat het eigenaarschap van de toestellen betreft de schoolbesturen bepalen autonoom of ze aankopen, huren of leasen. Wordt ook als huur beschouwd: het model waarbij het schoolbestuur kiest voor een systeem waarin leerlingen gebruikmaken van hun eigen ICT-toestellen, dus BYOD.

In dit geval wordt op de schoolrekening op advies van de schoolraad een af te spreken bedrag in mindering van de schoolrekening gebracht. Dat zijn toch allemaal betrekkelijk heldere richtlijnen. De omzendbrief kunt u consulteren op de website van dataonderwijs.vlaanderen.

Collega Yalçin, u vroeg naar een stand van zaken. Daarvoor hebben we natuurlijk de onlinetool, waarmee we altijd een evenwicht proberen te zoeken. Enerzijds willen we controle uitoefenen, anderzijds moeten we ervoor zorgen dat er niet al te veel administratieve last mee gepaard gaat. Vandaar die onlinerapporterings-tool, die we trouwens samen met de scholen hebben uitgewerkt, dus ook op grond van hun bevindingen en hun vrees inzake administratieve last.

Als ze ter zake vragen hebben, dan is hun aanspreekpunt de verificateur, die ze allemaal hebben en die ze kennen via AGODI. Daar worden vragen en signalen opgenomen, die vervolgens worden gerapporteerd via de verificateurs aan AGODI.

Via de onlinetool krijgen we zicht op schoolniveau. Op het geaggregeerd niveau hebben we ook de MICTIVO-studie die eraan komt.

Voor de frontrunners hebben we onze regelgeving aangepast. Ik heb enkele passages van de richtlijnen in de omzendbrief voorgelezen. Vooral voor de frontrunners hebben we dit mogelijk gemaakt. Het was een expliciete vraag dat ze hun middelen zouden kunnen spreiden over drie jaar en dus ook nog zouden kunnen inzetten in het schooljaar 2023-2024. We hebben getracht om daar maximaal op maat te werken en tegemoet te komen aan de vraag uit het veld.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, u hebt geprobeerd te antwoorden op de meeste vragen, maar er blijven nog heel veel vragen over. Het blijft een 'ongoing process'. Ik kijk uit naar de eerste resultaten van de rapporteringstool, maar ik wil toch suggereren om iets op te zetten zodat we kunnen leren van de goede voorbeelden en de sterke praktijken. Ik neem aan dat dit al op een informele manier gebeurt in de scholengroepen.

Het kan interessant zijn om een soort lerend netwerk op te zetten waarbij de scholen kunnen leren van de goede praktijken van andere scholen, en zo vermijden dat ze in bepaalde vallen lopen die er onvermijdelijk zijn.

Minister, ik erken dat het merendeel van de scholen, van de directeurs, van de leerkrachten hun best doen, en dat de leerlingen doorgaans best wel begrijpen waarom bepaalde zaken niet helemaal lukken. Iedereen doet zijn uiterste best om er een succes van te maken. Vandaar ook onze vragen, om u te stimuleren om op dat vlak beter te doen.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (CD&V): Minister, ik ben enigszins blij te horen dat er verduidelijking is gekomen op het onderwijsveld met een nieuwe tool. Ik hoop dat hiermee de signalen die ik krijg uit het onderwijs op een goede manier kunnen worden

gecapteerd. Het is zoals u zegt: er zijn inderdaad groeipijnen bij zo'n groot project, dat is onvermijdelijk. We moeten de verzuchtingen en bekommernissen voor die begrotingsregels, die als vrij complex worden ervaren, op de best mogelijke manier aanpakken.

Uiteraard is er geen enkele twijfel mogelijk: middelen die van de overheid komen, moeten worden verantwoord. Daarover zijn we het allemaal eens.

Op de vraag hoeveel procent van de leerlingen uit de doelgroep vandaag al een laptop heeft, begrijp ik dat u eerst de resultaten van de rapporteringstool zult afwachten. Ik zal u daar op tijd en stond aan herinneren. Hopelijk hebben we dan een goed zicht op hoever we staan in het traject van twee jaar.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van pesten op school

– 893 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçın aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het antipestbeleid op scholen en de rol van leerkrachten daarin

– 987 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de rol van leerkrachten bij pesten op school

– 1008 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, jammer genoeg is deze vraag om uitleg vandaag heel toepasselijk, nu in een school in mijn stad, Sint-Truiden, waar ook mijn dochter naar school gaat, een zeer zwaar geval van pesten bekend is geworden. Als moeder raakt dit mij heel erg, zeker als het zo dichtbij is, maar anders natuurlijk ook.

Ik heb hier een krantenartikel over dit geval, waarin de jongen in kwestie zegt: "Het pesten begon al bij de start van het schooljaar. Er waren twee hoofdpesters en een meeloper, en de rest van de klas keek zwijgend toe. Het is begonnen met verwijten. Jij stinkt, beten ze me toe. Dan begonnen ze met pennen en gommen naar me te gooien. Al snel escaleerde dat tot zwaar fysiek geweld. Ze stompten met hun vuisten in mijn maag, sloegen me met elektriciteitskabels en spuwden in mijn gezicht."

Die jongen moest dat allemaal ondergaan, en alles wat hij zei, maakte het erger. Wat me het meeste raakt in de getuigenis van deze jongen, is dat leerkrachten en directies intussen in het ongewisse bleven over het zware pestgeval dat zich onder hun neus afspeelde.

Minister, het is helemaal niet mijn bedoeling om de desbetreffende leerkrachten terecht te wijzen, integendeel. Ik denk dat die mensen daar zeker en vast van

onder de indruk zullen zijn. Het sluit wel naadloos aan bij het onderwerp van deze vraag om uitleg.

Vorig jaar ondervroeg ik u in deze commissie over de aanpak van pesten op school. U antwoordde me toen dat er in de scholen breed moet worden ingezet en u wees op de maatregelen die al werden genomen.

Uit onderzoek waarover de media vorige week berichtten, zou nu blijken dat slechts minder dan de helft van de leerlingen van oordeel is dat hun leerkracht pestgedrag goed aanpakt en dat veel leerkrachten nog steeds niet goed weten hoe ermee om te gaan en, zoals aangehaald in mijn voorbeeld, het misschien ook niet altijd zien.

Pesten is uiteraard een ernstige problematiek, die in uiterste gevallen zelfs kan leiden tot zelfdoding, en leerkrachten moeten sleutelfiguren zijn in de aanpak, aangezien het pesten zich niet zelden op school voordoet.

Volgens Gie Deboutte, voorzitter van het Vlaams netwerk Kies Kleur tegen Pesten, komt de problematiek in de lerarenopleiding ten onrechte amper aan bod. In mijn lerarenopleiding heb ik een uur les gehad over de problematiek door de hier genoemde Gie Deboutte, wat uiteraard heel interessant was, maar natuurlijk niet genoeg.

Leerkrachten zouden vaak een eigen aanpak voorstaan, gebaseerd op eigen ervaringen of het buikgevoel, maar die zou niet steeds de juiste zijn. Dat zou onder meer bewezen worden door de bevraging van de jongeren.

Minister, hoe beoordeelt u dit onderzoek en de resultaten van de enquête onder jongeren? Bent u ook van oordeel dat er nog een tandje bijgestoken zou kunnen worden in het antipestbeleid door een betere opleiding of training van de leerkrachten? Hoe kan dit dan het best worden gerealiseerd? Zult u overleggen met de onderzoekers? Welke initiatieven neemt u in dit verband?

Minister, de opleiding is uiteraard belangrijk, maar natuurlijk wil ik ook wijzen op de aanvangsbegeleiding – daar zou ook aandacht moeten zijn voor het probleem –, en op de rol van de pedagogische begeleidingsdiensten. U bent bezig met het kerntakendebat. Hoe ziet u in het kader van de besparing op de pedagogische begeleidingsdiensten hun rol in de aanpak van het pesten op school?

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (CD&V): Minister, dit probleem is vandaag brandend actueel door het incident in Sint-Truiden dat we in de pers hebben kunnen volgen. De beelden en het verhaal van de jongen in kwestie komen natuurlijk heel hard binnen.

Onlangs werd de studie Teachers4Victims van de KU Leuven uitgevoerd. Daarin geeft 77 procent van de deelnemende jongeren aan dat de leerkracht inderdaad een belangrijke rol kan spelen in pestsituaties. Het is dan ook nodig dat scholen en leerkrachten hiervoor de nodige vaardigheden aangeleerd krijgen, zeker in de lerarenopleiding, maar bij uitbreiding ook in de navorming. De CD&V-fractie vindt het belangrijk dat scholen voldoende worden ondersteund in de ontwikkeling en in het uitvoeren van hun antipestbeleid, waarin ook een krachtig socialemediabeleid met bijzondere aandacht voor cyberpesten vervat moet zitten.

Het blijft een belangrijk topic in het onderwijs. Minister, u hebt dat zelf aangehaald in uw beleids- en begrotingstoelichting. Twee belangrijke elementen daarin zijn, ten eerste, het ondersteunen van scholen bij hun antipestbeleid en, ten tweede, een bijzondere aandacht voor cyberpesten in deze digitale tijden.

De cijfers uit dat onderzoek blijven toch wel heel confronterend. Een op de tien jongeren tussen 11 en 15 jaar geeft aan de laatste maanden meermaals gepest te

zijn geweest op school. Een heel grote groep van die leerlingen, driekwart van hen, zegt dat ze dit vertellen aan iemand in hun omgeving. 40 procent van deze groep deelt het pestgedrag niet met hun leerkracht. Er is een enorme winst te boeken door dat gesprek op de een of andere manier open te kunnen voeren. Hoe langer het duurt voor de pestsituatie opgemerkt wordt, hoe langer het blijft aanslepen en hoe groter de mogelijke schade bij het slachtoffer kan zijn.

Het is dus belangrijk dat leerkrachten weten hoe ze een pestsituatie kunnen opmerken en aanpakken en dat er ook een veilige omgeving op school wordt gecreëerd voor leerlingen om hierover te praten. Dat lijkt misschien heel simpel, maar het is een enorm belangrijk item. Elke school wordt hiermee geconfronteerd, het is dan ook urgent dat er vanuit de overheid voldoende ondersteuning wordt geboden om met deze situaties om te gaan.

Minister, kunt u een stand van zaken bezorgen over de ontwikkeling van dit antipestbeleid waarnaar u verwijst in het regeerakkoord? Hoe worden de scholen hierin concreet ondersteund?

Leerkrachten zijn een sleutelfiguur in de aanpak van een pestsituatie. Hoe worden onze leerkrachten momenteel ondersteund? Welke toolbox krijgen ze hiervoor aangereikt?

In welke mate wordt er binnen dit alles de nodige aandacht geschonken aan cyberpesten en aan pesten op sociale media?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, dank voor jullie vraagstelling. Toen we deze vraag op 8 december indienden, waren we nog niet op de hoogte van de dramatische pestgebeurtenissen in Sint-Truiden. Maar laat ons eerlijk zijn, collega's, elke dag opnieuw worden er in Vlaanderen ergens kinderen gepest, blijvend gepest, fysiek gepest, gechanteerd, gekleineerd. En niet alleen op school, maar ook op de sociale media gaat het door: thuis, 's nachts, tijdens het weekend, op vakantie en noem maar op.

Collega Beckers verwees daarnet naar haar lerarenopleiding, ik wil dat gerust ook doen. In mijn lerarenopleiding hebben wij een aantal zaken geleerd over pesten en hoe dat aan te pakken. Ik som ze even op: ... (*Stilte*).

Uw internetverbinding is niet onderbroken. Tot daar de opsomming: nada, nul.

Maar hoe moet je als ouder omgaan met die digitale media en het digitaal pesten? Ik heb het dan over de twee richtingen. Ten eerste, als je kind slachtoffer is. Wanneer je kind bijvoorbeeld telkens opnieuw uit het WhatsAppgroepje van de klas wordt gegooid, dan is dat een vorm van pesten. Er wordt een parallel circuit gemaakt waarin er de hele tijd wordt gereageerd op iemand die daar niet in zit. Hoe ga je daar als ouder mee om, zowel wanneer je kind daaraan meedoet en er zelfs trekker in is als wanneer het daar geen trekker in is?

Er werd daarnet verwezen naar Gie Deboutte. Ik ga daar straks nog even op in. Het onderzoek van Isabel ten Bokkel en haar collega's van de KU Leuven vind ik ook wel interessant, in een aantal richtingen.

Een op de tien van die 11- tot 15-jarigen geeft aan de voorbije maanden meermaals – meermaals, collega's – gepest te zijn op school. Een op de tien, dat is veel. Dat cijfer is belangrijk, omdat dat natuurlijk veel meer inhoudt. Er wordt soms gezegd dat pesten je sterk maakt. Bij een aantal leerlingen misschien wel, bij een aantal is dat de aanleiding om zelf te gaan pesten. Maar bij een aantal anderen is dat een reden dat het zelfvertrouwen naar nul zakt, dat ze minder gemotiveerd

zijn, slechtere punten halen – wat dan opnieuw een impact heeft op onze onderwijskwaliteitsdoelstellingen – en angstiger zijn enzovoort. Voor de N-VA-fractie is het dan ook heel duidelijk: pesten kan niet. Níét.

Ik wil hier dan ook een belangrijke oproep lanceren. Soms wordt er gezegd dat diegene die pest, misschien wel redenen heeft om te pesten. Laat ons daarin duidelijk zijn: neen. Het kan zijn dat je zelf met allerlei issues zit, maar pesten is niet de juiste manier om dat te laten zien.

We stellen inderdaad vast – de cijfers zijn daarnet genoemd – dat slechts 40 procent van de leerlingen erover durft te praten met een leerkracht. Dat gaat over vertrouwen. Dat gaat over de vraag: zal die leerkracht mij als slachtoffer erkennen? Zal die leerkracht, als ik niet de pester ben, maar deel uitmaak van de kring daarrond, zeggen dat ik niet mag overdragen? Want als dat antwoord komt, wordt er natuurlijk niet meer gemeld.

Maar de leerkracht moet natuurlijk weten hoe die daarin moet handelen. Ik verwijs naar de no-blamefilosofie. Op een bepaald moment weten de leerkrachten niet meer wat ze mogen zeggen. Mogen ze zeggen dat pesten niet mag, dat pesten niet goed is? Ze moeten rekening houden met alles. Collega's, ik zal heel duidelijk zijn. De leerkrachten moeten het signaal geven dat het slachtoffer gelijk heeft. Het slachtoffer moet steun krijgen en de pesters moeten tegenstand krijgen. Die duidelijke lijn moeten we allemaal samen trekken. Een leerkracht kan dat niet alleen.

En het gaat niet alleen over hoe je moet omgaan met pesten. Collega's, vanuit onze fractie wil ik benadrukken dat het ook gaat over: hoe voorkom je pesten? Want wanneer wordt er gepest? Veelal is dat wanneer er structuur ontbreekt, wanneer de mogelijkheid, de gelegenheid daartoe is. Ik wijk even af van mijn ingediende vraag. Op huidige ontwerpen van schoolgebouwen zie ik allerlei hoeken en kanten enzovoort. Dat ziet er architecturaal allemaal heel leuk uit. Maar met één of twee mensen op de speelplaats overzie je die dode hoeken niet. En die zijn voor pesters nu net heel interessant. Maar er zijn ook de medeleerlingen. Ik verwijs naar Confixers van de Vlaamse Scholierenkoepel. Dat is uiteraard om die andere leerlingen mee te krijgen. Want dat zijn ook allemaal ogen en oren: 'Wij willen dit niet.'

En wij verwachten vaak van leerkrachten dat ze die rol opnemen. En het komt er nog maar eens bij. Collega Beckers heeft het al gezegd: dit is geen vraag om de leerkrachten ervan te beschuldigen dat ze niets hebben gedaan. Want als dat bijvoorbeeld digitaal thuis verder gaat, dan zijn die leerkrachten er niet meer bij. Maar ze zijn wel de eerste actor, de eerste sleutelfiguur om het op te merken en om duidelijk te zijn, om weerstand te bieden tegen de pesters – want meestal zijn het de mondige leerlingen –, om dat aan te pakken in de klas en in de school. Ondanks al deze verwachtingen is het voor leerkrachten niet altijd evident om daartegen op te treden. Dat is absoluut niet evident. En gezien de beperkte focus in de lerarenopleiding en de pedagogische begeleiding zeggen leerkrachten soms: 'Dat er nog eens bij, dat gaat te ver.'

Minister, bent u op de hoogte van het onderzoek van mevrouw ten Bokkel en haar collega's? Hoe staat u daartegenover?

Acht u het nodig om binnen de lerarenopleiding meer aandacht te besteden aan de aanpak van pestgedrag en hoe je hier als leerkracht op kunt reageren? Ik denk dat we ook ruimer moeten kijken: gestructureerd lesgeven en het in handen houden van de boel, kan preventief werken en een garantie bieden tegen pesten.

Scholen vroegen in het onderzoek soms specifiek naar handvatten om met pest-situaties om te gaan. Welke zijn die handvatten? Want blijkbaar vinden scholen die niet meteen, ondanks het feit dat we al heel wat hebben. Welke handvatten zijn er

voor de begeleiding van de betrokken leerlingen, zowel de pester als diegene die gepest wordt?

Ziet u nog andere beleidsmogelijkheden of ingangspoorten om het pestgedrag aan te kaarten en aan te pakken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Collega's, ik begin met de vragen rond het onderzoek. We kennen het onderzoek en we hebben ervoor gezorgd dat er vrij snel contact tot stand kwam tussen mijn administratie en de betrokken onderzoekers.

De resultaten werden voorgesteld op het overlegplatform Welbevinden en Preventie van pesten op school van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). We hebben dus zo'n overlegplatform, waarin ook mijn administratie en de lerarenopleidingen vertegenwoordigd zijn.

Via het kenniscentrum Digisprong hebben we ook nog eens contact gehad met de onderzoekers in functie van het cyberpesten, dat serieus opgang maakt. De studie Teachers4Victims levert ons belangrijke inzichten op omdat er naast het voorkomen van pesten ook aan de leerlingen zelf wordt gevraagd hoe leerkrachten op school pesten kunnen voorkomen en verminderen. Uit dat onderzoek blijkt dat leerlingen pas naar een leerkracht toe zullen stappen als ze weten dat dat ook daadwerkelijk een verschil zal maken. Het is dus niet alleen van belang dat er wordt ingezet op een veilig klasklimaat waar leerlingen naar de leerkracht durven te stappen, maar dat er ook echt een doeltreffende reactie is van een leerkracht en dat die reactie ook voldoende zichtbaar is voor de leerlingen.

Waar we tot nu toe beleidsmatig vooral hebben ingezet op preventie van pesten, moeten we nu misschien nog meer aan de slag gaan met een adequaat en kordaat reactiebeleid, dat wordt gezien en gevoeld door de leerlingen – en niet alleen diegenen die ter zake het slachtoffer zijn. We zien in de praktijk dat het nog te vaak durft fout te lopen bij de aanpak van concrete pestsituaties. Dat is zeker zo bij complexere en moeilijkere cases of relatief nieuwe fenomenen zoals cyberpesten.

Hoe ziet ons beleid er momenteel uit? Welke extra initiatieven hebben we genomen en welke staan op stapel?

Wat betreft het beleid rond de bescherming van integriteit – en het beleid rond de preventie en aanpak van pesten is daarvan een onderdeel – zetten we in op een aantal elementen. Ten eerste zetten we in op een sterk beleid rond leerlingenbegeleiding, met aandacht voor het psychosociale welzijn van alle leerlingen. Het decreet op de leerlingenbegeleiding legt dat ook op aan de school. Ten tweede, in de nieuwe eindtermen worden ook gezondheid en wat we met een duur woord 'sociaal-relatieve competenties' noemen expliciet naar voren geschoven via de sleutelcompetenties waarrond de eindtermen zijn opgebouwd. In het kader van pesten zijn ook de sleutelcompetenties rond burgerschap en mediawijsheid en, zeker op het vlak van cyberpesten, de digitale competenties van belang. Ten derde is er het toezichts- en kwaliteitskader van de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie kijkt niet alleen naar het behalen van de eindtermen, maar ook expliciet naar het beleid op het vlak van het welbevinden van leerlingen op school en de kwaliteit van het beleid op leerlingenbegeleiding. Dat wordt nu standaard meegenomen in de doorlichting.

Via die kaders zijn scholen verplicht in te zetten op de preventie en de aanpak van pesten. Laten we hen daarmee aan hun lot over? Neen. Er zijn ook concrete initiatieven ter ondersteuning van de scholen in dat beleid en in die grote doelstellingen die ik heb opgesomd. Ten eerste, scholen en centra voor leerlingenbegeleiding

(CLB's) kunnen terecht bij de contactpersonen integriteit van de CLB-netten van de onderwijskoepels en het gemeenschapsonderwijs met ondersteunings- en beleidsvragen rond pesten en andere vormen van grensoverschrijdend gedrag. Ten tweede, we zetten in op het informeren en sensibiliseren van scholen via Klasse en specifiek in het kader van de Week tegen Pesten.

Drie, we proberen ook concrete handvatten aan te bieden waar scholen in de klas mee aan de slag kunnen gaan. Zo kunnen scholen bijvoorbeeld terecht bij Mediawijs voor vorming, materiaal en informatie rond mediageletterdheid en cyberpesten.

Vier, we zetten in op het ontsluiten van vorming en lesmateriaal. We ondersteunen hierbij verschillende organisaties die aanvullende vorming aanbieden rond cyberpesten. Dat zijn dan vormingsavonden voor scholen en ouders rond veilig ICT-gebruik, inclusief cyberpesten, de mediacoachopleiding van Mediawijs rond online risico's of de Clicksafe-opleiding, die leerkrachten wapent om rond online risicogedrag van leerlingen te werken.

Een volledig overzicht en beschrijving kunnen jullie vinden als jullie naar de aparte portaalpagina rond grensoverschrijdend gedrag surfen van het Departement Onderwijs en Vorming.

Recent hebben we daarbovenop nog enkele initiatieven genomen. Ik noem er vier.

Eén, samen met Mediawijs ontwikkelden we een vormingstraject voor eerstelijns-werkers – zorgleerkrachten, leerlingenbegeleiders en CLB-medewerkers – rond cyberpesten. Daarnaast is Mediawijs op onze vraag momenteel bezig met de ontwikkeling van een beleidstool die gericht is op het vormgeven van een sociale-mediabeleid, met expliciete aandacht voor een adequaat reactiebeleid. Die studie komt echt als geroepen. Met behulp van deze tool wordt er een beleidsplan opgesteld, zodat scholen en leerkrachten adequaat kunnen reageren in geval van verschillende situaties van cyberpesten.

Drie, ook een goede communicatie is van belang in een goed reactiebeleid. Het moet zowel voor leerlingen als ouders duidelijk zijn wat de reactie van de school is en welke stappen worden ondernomen. In de nieuwe beheersovereenkomst van de ouderkoepels hebben we pesten opgenomen als beleidsthema. Samen met het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten zullen wij iets uitwerken rond communicatie tussen ouders en school wanneer er sprake is van pesten.

Ten vierde is binnen mijn administratie het kenniscentrum Digisprong opgericht. Daarbinnen erkennen we het probleem van cyberpesten ook. We hebben vier speerpunten en in twee daarvan komt cyberpesten naar voren. Momenteel wordt er gewerkt aan een nieuw ICT-beleidsplan met een beleidsplanner voor scholen. Centraal staat een beleidsplanner waarin scholen volgens het vier-in-balansmodel zelf de inhoud kiezen waarmee ze aan de slag gaan. Hiervoor reikt Digisprong fiches aan waarin nuttige links, initiatieven en partners in een oogopslag te zien zijn. Cyberpesten zal een eigen fiche krijgen.

Ten slotte wat de lerarenopleiding betreft: de kritiek is terecht dat er voor pesten amper aandacht was in de lerarenopleiding. In de schoot van de werkgroep welbevinden en preventie van pesten van de Vlor hebben we ervoor gezorgd dat er een traject wordt gelopen rond de vraag hoe aandacht voor welbevinden een structurele plek kan krijgen in het curriculum van de lerarenopleiding. Dit resulteerde in een inspiratietekst met advies en een overzicht van de kennis en competenties die nodig zijn om pesten te herkennen en aan te pakken. Ook dat komt als geroepen. De bevindingen moeten we integreren in het advies, dat heel specifiek gericht is op de lerarenopleiding. Wat moet je weten om pesten te herkennen en aan te pakken? Ook op dat vlak hebben we dus stappen gezet.

Ik wil ook nog iets meegeven van cijfermateriaal, uit de studie van 2017-2018. Elk geval van pesten is er een te veel, maar als ik de data bekijk, dan zien we wel dat onze inspanningen, de verschillende initiatieven die we hebben genomen rond pesten – trouwens ook samen met de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK), die met hun Confixers medescholieren als laagdrempelig aanspreekpunt naar voren schoven –, geleid hebben tot een significante daling. 16,5 procent van de leerlingen die de vragenlijst correct hadden ingevuld, gaf aan de afgelopen twee maanden met pesten te maken te hebben gehad. In 2014 was dat nog meer dan 19 procent. Onze volgende bevraging zal volgend jaar zijn – we werken met intervallen van zo’n vier jaar. Ik hoop dat we dan een positieve evolutie zien. Het blijft natuurlijk een constant aandachtspunt. Ook tijdens de lerarenopleiding moet daar nog meer aandacht voor zijn, voor het herkennen van pestgedrag en voor het adequaat reageren daarop.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, bedankt voor uw antwoorden.

Er is terecht veel aandacht gegaan naar cyberpesten. Dat is iets wat nooit stopt. Hebt u daarover al met uw federale collega’s kunnen samenzitten, over hoe dat effectief aangepakt kan worden?

Uiteraard moeten bepaalde zaken, zoals het voorbeeld dat ik net aanhaalde, zowel online als offline strafrechtelijk vervolgd kunnen worden, los van de schoolcontext. Dingen die zo ver gaan, moeten ook strafrechtelijk vervolgd worden. Maar ik wilde ook nog zeggen dat ook scholen volgens mij de mogelijkheid hebben om de dingen die in cyberspace gebeuren, als je ze al kunt bewijzen, te gaan bestraffen. Als er een vechtpartij is na schooltijd, dan kan de school toch ook sancties nemen. Het is dus niet omdat het niet echt op school gebeurt, maar in cyberspace, dat er niet kan worden gehandeld door de scholen zelf.

U verwees naar de Vlaamse Scholierenkoepel. Ik heb van hen – en de andere collega’s ook, denk ik – een e-mail ontvangen naar aanleiding van deze vraag. Wat VSK ook vraagt, minister, is een verplicht antipestbeleid op school en een centraal kenniscentrum. Ik heb daar de vorige keer ook naar gevraagd, minister, want ook de kinderrechtencommissaris heeft al gevraagd naar zo’n centraal kenniscentrum tegen pesten. Hoever staat het daarmee?

U hebt al verwezen naar die zogenaamde Confixers. Ik denk dat dat zeker iets is wat jongeren kan helpen, die peers of gelijken, die soms ook mondiger zijn dan de gepeste zelf. Is er al onderzoek gedaan naar de effectiviteit van dit systeem? Ik wil nog altijd benadrukken dat het de volwassenen zijn – leerkrachten en ouders – die zich hiertegen moeten uitspreken.

De voorzitter: Mevrouw Yalçın heeft het woord.

Hilâl Yalçın (CD&V): Minister, bedankt voor uw antwoord. We zijn het er allemaal over eens dat pesten of cyberpesten not done is en dat je daarmee grote schade berokkent aan de leerlingen in kwestie, wat hun schoolloopbaan maar ook hun mentaal welbevinden kan bemoeilijken. Ook bij cyberpesten zijn er resultaten van studies, van professor Vandebosch, die zeggen dat een op de tien jongeren aangeeft de laatste zes maanden het slachtoffer geweest te zijn van cyberpesten. Het is inderdaad belangrijk. Het is een systeem met verschillende partijen: de leerling, de pester, de klas, de school, de ouders. Het is echt wel een grote problematiek, die we zeker moeten aanpakken en die we de nodige aandacht moeten geven. Je merkt in heel veel getuigenissen dat het belangrijk is voor die slachtoffers dat ze hun hart kunnen luchten en dat ze zien dat anderen hen kunnen steunen. Daarom moeten we onze jongeren weerbaarder maken om hen daarmee te leren omgaan.

Dan maak ik graag het bruggetje naar het advies van VSK over de Confluxers. Op het lokaal niveau kennen we het gelijkaardige traject Schakeljongeren, waarbij je met het centrum voor alcohol- en andere drugproblemen (CAD) een vormingsaanbod verzorgt voor leerlingen, bijvoorbeeld rond verslaving. In Beringen doen we dat al lange tijd en daar halen we heel goede resultaten uit. Confluxers is iets gelijkaardigs. Binnen de peers maak je jongeren weerbaar om ze daarmee te leren omgaan. Ik denk dat dat zeker een interessante piste is, naast de dingen die u al vernoemd hebt, zoals inzetten op deze problematiek binnen de lerarenopleiding. Ik denk dat iedereen in deze commissie het erover eens is dat we dit niet kunnen dulden in onze samenleving.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord en, collega's, voor de bijkomende aanbevelingen.

Dit thema is te belangrijk om te laten passeren, zowel langs de kant van de slachtoffers als op het vlak van de sfeer op school. U mag niet vergeten dat pesten ook een effect heeft op andere leerlingen. Dat creëert angst en heeft een effect op het school- en lesvolgklimaat. Dat heeft een heel grote impact.

U verwees daarnet naar de ouderkoepels, om ouders hierbij te betrekken. Ik denk ook dat we de ouders echt moeten meenemen, omdat pesten doorgaat na schooltijd. Het is niet langer louter een taak van de school. Dat zit zowel langs de kant van de slachtoffers, om dat als ouders boven water te krijgen, maar ook langs de kant van de pesters. Dat is voor mij toch een belangrijk gegeven dat u aanhaalde.

Wat die lerarenopleiding betreft, moet men vooral moet kijken naar de pedagogische aanpak van leerkrachten, want die heeft effecten op potentieel pestgedrag. Een klas waar een leerkracht goed gestructureerd werkt, waar een leerkracht de boel goed in de hand heeft, daar is het gewoon moeilijk om te pesten, omdat je daar als leerling niet door raakt.

U hebt daarnet ook verwezen naar de eindtermen. Dan gaat het over de andere leerlingen. Ik denk dat we die op dat vlak moeten meenemen.

Maar ik kom nog even terug op de KiVa-school van Gie Deboutte. Ik vind dat eigenlijk wel een heel interessante aanpak, minister. Ik lees even voor. Het gaat over een rol van alle leerlingen in een groepsgerichte aanpak bij het stoppen van pesten. Dankzij dit antipestprogramma genieten slachtoffers steun en begrip – een heel belangrijke – en ondervinden pesters meer tegenstand, wat hen doet inbinden.

Op die combinatie moeten we inzetten: niet alleen op de leerkracht, maar op de totaliteit. Hetzelfde geldt voor die filmpjes van die gasten in Sint-Truiden. Dat wordt gedeeld, heel veel mensen hebben daar kennis van, maar dat komt eigenlijk pas nu boven. In die sfeer moet dat veel sneller naar boven komen. Het moet direct duidelijk zijn: dit moet stoppen, hier is geen andere optie.

Ten tweede wil ik de scholen ook oproepen. Er is een orde- en tuchtbeleid in scholen. Ik zie heel veel scholen die terughoudend zijn om dat te activeren. Ik denk dat leerlingen die erover gaan, dat gigantisch signaal moeten krijgen. Dat is ook belangrijk voor de slachtoffers en ook voor de leerkrachten die ingrijpen. Als je ingrijpt en het is er inderdaad over, kun je als school op pad gaan. Maar als het zich blijft herhalen en het fysiek wordt en bijna echt crimineel gedrag is, moet het orde- en tuchtbeleid ook worden ingeschakeld. Dat kunnen we ook aan scholen meegeven, dat men daar niet te terughoudend in moet zijn als het werkelijk de spugaten uitloopt.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Enkele weken geleden was er een kinderrechtdag in het parlement. Wat me daar vooral getroffen heeft, in negatieve zin, is dat aan de scholieren de vraag werd gesteld of er op hun school veel gepest werd. Ze waren het allemaal eens met die stelling. Of er goed werd op ingegrepen vanuit de school, daarmee waren ze het allemaal oneens. Eigenlijk zei iedereen – het was maar een groepje van twintig scholieren, maar toch – dat pesten op hun school een probleem was, maar dat ze tegelijk vonden dat er te weinig aan gedaan werd. Ik vind dat erg problematisch. Dat is natuurlijk maar een steekproefje. Maar als ik de verdere onderzoeken op dat vlak bekijk, stel ik toch vast dat het probleem veel groter is dan we misschien durven denken.

Ik wil even de adviezen van de Vlaamse Scholierenkoepel koppelen aan wat de heer Daniëls net zei. Hij had het over een orde- en tuchtbeleid op school. Vanuit onze fractie zijn we misschien iets minder geneigd om daar hard op in te zetten. Wij denken dat zo'n orde- en tuchtbeleid wel ingebed kan worden in een anti-pestbeleid. Dat is ook de vraag die de Scholierenkoepel stelt. De studie heeft aan de Scholierenkoepel gevraagd: 'Wat kan ik doen?' Zij hebben gezegd dat ze een aantal dingen voorstellen. Ze stellen onder andere voor dat scholen een antipestbeleid voeren en dat u hen daartoe moet verplichten. Ik weet dat u niet graag verplicht, maar ik zeg maar wat zij naar voren geschoven hebben.

Daarnaast is er ook het kenniscentrum. U hebt gesproken over een aantal kenniscentra rond cyberpesten. Ik denk dat pesten ruimer gaat dan cyberpesten alleen. Zij vragen ook dat elk antipestbeleid past binnen een breder welbevindenbeleid, ook uitlegt hoe de school samen met leerlingen een visie op pesten heeft uitgewerkt, aangeeft waar leerlingen terecht kunnen met hun problemen, duidelijk maakt wat scholen doen wanneer er toch gepest wordt en aantoon hoe de school nagaat hoe het beleid echt werkt. Ik denk dat dat een cultuur is die in scholen op een positieve manier moet binnensluipen. Dat moet geen thesis of een boekwerk van honderden pagina's zijn. Ik denk dat je op vijf, zes of zeven pagina's ook al heel goed kunt omschrijven wat je aan pesten kunt doen en zo kunt zorgen voor een preventief klimaat waar pesten geen kans krijgt.

Mijn vraag is concreet: volgt u de vraag van de Vlaamse Scholierenkoepel om scholen te verplichten om een antipestbeleid op te stellen?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dit zijn zeer interessante vragen. Ik heb ooit, lang geleden ondertussen, mijn thesis gemaakt en het uitgangspunt was: wat zijn de verwachtingen van de leerlingen ten aanzien van hun leerkracht? Wat moet een leerkracht allemaal kunnen? Wat verwachten leerlingen van hun leerkracht, en wel heel specifiek naar het opvangen van hun welbevinden? Ik had dan een aantal aanbevelingen ten aanzien van de lerarenopleiding. Ondertussen, collega's, moeten we verder kijken dan die lerarenopleiding alleen. Dan leg ik graag de link met het verbindend schoolklimaat. We kunnen wel aangeven wat er allemaal in de lerarenopleiding gegeven zou kunnen worden, maar mij lijkt het vooral belangrijk om bijvoorbeeld tijdens de aanvangsbegeleiding die nu wordt opgezet voor beginnende leerkrachten en waar ook uren voor vrijgemaakt worden, met dat verbindend schoolklimaat, de participatie naar leerlingen toe en alle zaken die hier al vermeld zijn, net die beginnende leerkrachten sterker te maken.

Want hoe kun je als student in de lerarenopleiding bijvoorbeeld het luikje binnen het beroepsprofiel 'lid van een team' verwerven? Hoe kun je die competenties verwerven? Ik denk dat dat zeker ook meer aandacht moet krijgen bij die aanvangsbegeleiding.

Minister, ik stel mij de vraag hoe we dat nog kunnen versterken. Ik denk dat het geen nut heeft om zaken van hogerhand op te leggen, maar dat we net op zoek moeten gaan hoe scholen dat verbindend schoolklimaat kunnen versterken en dat alle aanbevelingen die hier gebeuren, net meer vanuit de lokale context vorm kunnen krijgen. Eén zaak die mij belangrijk lijkt, is inzetten op de begeleiding van leerkrachten. Dan is de vraag of de aanvangsbegeleiding daar ook meer aandacht kan krijgen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Mijn tussenkomst sluit redelijk aan bij wat collega Vandromme zei. Ik denk dat we hier inderdaad een verbindende tussenkomst hebben, dat we er allemaal van overtuigd zijn, zowel de minister als elk lid van de commissie, hoe belangrijk dat thema is en dat het op alle vlakken aangepakt moet worden. Ik vind het dus belangrijk dat het thema op de agenda komt. Ik sluit mij aan bij collega Vandromme en wil ook melden dat we niet te veel zaken van bovenaf moeten opdringen. Ik kan als voormalig schooldirecteur echt wel onderstrepen dat er in de laatste jaren al heel wat stappen vooruit gezet zijn in de scholen, ook op het niveau van scholengroepen, om pestproblematieken aan te pakken. Toen ik vroeger als leerkracht begon – dat is jammer genoeg al lang geleden – was dat een item dat nooit aan bod kwam. Er werd toen ook gepest en daar werd niet over gesproken, niet in het pedagogisch project van de school en ook niet in de personeelsvergaderingen. Wat dat betreft is er al een enorme evolutie doorgemaakt. Scholen – ik spreek dan vooral over basisscholen – zijn daar echt heel hard mee bezig, en veel bewuster dan vroeger. Dat is een eerste vaststelling die ik wil doen.

De minister kan er een coördinerende rol in spelen, maar ik vind het ook belangrijk, zoals collega Vandromme zegt, dat het van de basis uit moet komen. Het belang van die projecten moet komen van de scholen, de scholengroepen en de schoolgemeenschappen. Zij moeten daar trajecten voor opzetten. Ik wil daar ook de lokale besturen aan linken. Ik merk bijvoorbeeld in mijn gemeente dat ook de lokale besturen daar een ongelooflijk belangrijke rol in kunnen spelen. Ik heb het niet alleen over de stads- en de gemeentescholen, voor alle duidelijkheid. Wij hebben geen stads- en gemeentelijk onderwijs, wij hebben katholiek en gemeenschapsonderwijs. Toch kunnen ook lokale besturen daar een belangrijke rol in spelen. Ik denk dat de pesterijen niet alleen binnen de schoolmuren gebeuren, maar ook nog voortgezet worden in de gemeenschap zelf van een stad of gemeente. Dat probleem moet dus veel ruimer gezien worden dan binnen de schoolmuren zelf. Daar moet er ook gekeken worden hoe er trajecten – dat moet niet altijd financieel gerelateerd zijn – opgezet kunnen worden die de scholen overstijgen, maar waarmee lokale besturen, sociale diensten en noem maar op, de nodige samenwerkingen kunnen doen. Er is dus nog heel wat werk aan de winkel. Er kunnen nog heel wat positieve initiatieven genomen worden. Ik vind het wel belangrijk dat het vanuit de basis gebeurt en dat wij vanuit het parlement daar een meer coördinerende rol in kunnen spelen.

Ik heb niet alle tussenkomsten tot in detail gehoord, maar het is wel een problematiek die onze fractie heel nauw aan het hart ligt, maar ook mij als voormalig leerkracht en schooldirecteur en ook als burgemeester van mijn gemeente. Ik ben blij dat er bij de eerste tussenkomst gezegd werd dat we de leerkracht en de directie niet moeten viseren – het was collega Beckers die dat zei. Het is ook niet altijd gemakkelijk om dat te detecteren, niet als leerkracht, maar ook niet als schooldirecteur. Maar als je er dan mee geconfronteerd wordt en er zich drama's kunnen afspelen, is het erg belangrijk dat je daar proactief op kunt ageren en reageren en dat je daar met diverse actoren mee aan de slag kunt gaan.

Het is een thema dat actueel zal blijven. Het is heel jammer dat het met een dergelijke problematiek naar voren komt. Maar ik ben er wel van overtuigd – en ik wil positief afsluiten – dat er vanuit het kabinet Onderwijs, maar ook op vele andere niveaus – de koepels, het gemeenschapsonderwijs, noem maar op – al heel wat inspanningen gedaan worden om de pestproblematieken aan te pakken in de scholen en dat er wel al mooie en grote stappen vooruit zijn gezet. Het is een thema dat ik verder met zeer veel aandacht zal blijven volgen. Want uiteindelijk is elk pestgeval er een te veel, in om het even welke school, maar ook buiten de scholen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we het grosso modo wel allemaal eens zijn, maar ik heb nog enkele puntjes.

Wat betreft de verplichting voor scholen om een antipestbeleid te voeren: dat is de facto natuurlijk ook een verplichting in het kader van het decreet op de leerlingenbegeleiding. Ook de onderwijsinspectie kijkt in het kader van de gewone doorlichting in welke mate de school een beleid voert in functie van het psychosociaal welzijn van leerlingen.

Ten tweede: Conflixers of Netflixers? Ik zat er niet helemaal ver naast. Ik zal u zeggen waarom de verwarring er was. Het project van de Conflixers, dat tot stand gekomen is met de Vlaamse Scholierenkoepel, werkt goed. Daarbij vormen de Conflixers desgevallend eigenlijk ook een ideale tussenstap richting leerkracht of professionele hulpverlener. Het is de bedoeling dat de Conflixer probeert ofwel zelf een en ander te regelen, ofwel in tweede orde anderen erbij te roepen wanneer ze menen het probleem niet alleen aan te kunnen. Maar ik was een beetje in verwarring omdat er nu ook een film gemaakt is door Jan Verheyen, specifiek over de problematiek rond dat pesten, een project dat we ook ondersteunen. Dat is Bitter-sweet Sixteen. Die gaat in première, ook met de uitnodiging aan enkele scholen om aanwezig te zijn, ergens deze maand. Het zal in de tweede helft van deze maand zijn. Hierbij proberen we opnieuw op een laagdrempelige manier de problematiek ter sprake te brengen.

Ik heb een heel ruime opsomming gegeven van verschillende initiatieven, ook integratie in de lerarenopleiding. Maar het is belangrijk dat het taboe doorbroken wordt. Vandaag was er ook een heel dappere getuigenis van het slachtoffer zelf. Ik denk niet dat dat vijf of tien jaar geleden mogelijk geweest zou zijn, dat slachtoffers van pesten daadwerkelijk met een getuigenis naar voren komen. Daar kunnen we wel mee aan de slag. We proberen mensen over de streep te trekken om gewoon het probleem alvast te melden. Daarmee houden we ook een spiegel voor aan degenen die zich bezondigen aan pestgedrag. Ook dat is een heel ruim palet aan kinderen en jongeren die zich soms wel eens onbewust bezondigen aan pestgedrag.

Ik ben ook binnen Sport bezig met een initiatief. Recent nog hebben we daaromtrent een leuk boekje ter beschikking gesteld van de sportclubs, waarin we ook focussen op dat pestgedrag en het vooral jongeren proberen duidelijk te maken. Als het gaat over pesten in sportclubs, of over grensoverschrijdend gedrag – maar heel ruim bekeken – in het kader van sportclubs, blijkt zich dat vooral te situeren in hoofde van de ploeggenoten, en niet altijd te kwader trouw. Kinderen of jongeren denken gewoon dat ze een beetje plagen of spelen, niet beseffend dat dat wel heel anders overkomt bij of geïnterpreteerd wordt door andere jongeren, die dat echt ervaren als pestgedrag. Het is dus heel belangrijk dat we kinderen en jongeren een beetje de spiegel voorhouden en hen confronteren met de mogelijke gevolgen van hun eigen gedrag. Wat zij soms aanzien als plagen, kan in sommige extreme gevallen zelfs uitdraaien op fysiek pestgedrag.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik ben het zeker met u eens. Ik vrees dat we weinig naar onze commissie kijkende scholieren hebben, maar ik wil het volgende toch nog eens benadrukken. Uiteraard is pesten verkeerd en het is nooit de schuld van het slachtoffer. Maar ik zou toch de stille omstaanders willen oproepen – voor volwassenen geldt hetzelfde – om te melden of om tussen te komen of wat dan ook. Iedereen in onze samenleving heeft op dat vlak zijn verantwoordelijkheid en we mogen dat absoluut niet tolereren.

Ik ben het ermee eens: de getuigenis van die jongen is in dat opzicht een goede eerste stap in het bespreekbaar maken. Jammer genoeg moet er zo'n extreem voorval gebeuren, maar het zal de discussie in de klassen ook wel aanwakkeren. Zo komt er iets goeds uit een heel slechte situatie.

Het is misschien wel goed dat het centraal kenniscentrum pesten in de besparingslogica op de pedagogische begeleidingsdiensten die kennis centraliseert. Dat kan nuttig zijn. Een verplicht antipestbeleid is natuurlijk niet in tegenspraak met het inzetten op aanvangsbegeleiding. Mevrouw Vandromme, ik steun u daar heel hard in. De aanvangsbegeleiding is heel belangrijk, want als je ergens als nieuwe leerkracht begint op een school en er is zo'n antipestbeleid, en er zit op Smartschool een document van vijftien bladzijden, dan is de kans klein dat je dat gaat bekijken. Ik wil dan ook oproepen om daar toch werk van te maken en daar heel veel aandacht voor te hebben in de aanvangsbegeleiding.

De voorzitter: Mevrouw Yalçın heeft het woord.

Hilâl Yalçın (CD&V): Minister, ik zie heel veel heil in het verhaal van de Conflixers. Het is iets wat bestaat, we moeten er niet veel energie meer in stoppen, we kunnen er dadelijk mee aan de slag. We moeten dat project misschien nog eens promoten in het onderwijsveld zodat ze worden herinnerd aan dat traject.

Elke situatie waarin wordt gepest, is er een te veel. Daar zijn we het over eens. We moeten elk gesprek blijven voeren, ook met onze jongeren, bijvoorbeeld met de Scholierenkoepel. In plaats van alles op A4'tjes en in dossiers te stoppen, moeten we een antipestbeleid uitdragen op school. Daarvoor hebben we alle betrokkenen nodig, alle leerlingen, leerkrachten, directie, maar ook breder. Pesten stopt niet op school, dat hebben we al gezegd. Laten we dat opentrekken naar bijvoorbeeld lokale besturen. Het is iets waar we als samenleving een duidelijk signaal in kunnen geven dat dit niet zal worden geduld. Alle betrokken instanties zouden daar al te graag aan willen meewerken.

De voorzitter: De heer Daniels heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voor de N-VA-fractie is het heel duidelijk: neen aan pesten. Dat hoort in de breedte absoluut bij de leerkrachten, maar het is ook ingebed in een school en in een schoolsfeer. Daardoor weten leerlingen waaraan en waaraf. Waar kunnen ze zich melden en bij wie kunnen ze terecht? Ook ouders moeten we betrekken in het volledige traject preventie, gestructureerd goed onderwijs, weten waaraan en waaraf, leerlingen die zich veilig voelen, ondersteuning van leerkrachten die weten waar ze terechtkunnen. Dat gaat zowel over beginnende als over oudere leerkrachten.

Ze maken foto's in Snapchat, die verdwijnen. Ik kan me inbeelden dat sommige leerkrachten niet precies weten hoe dat werkt. Ook op WhatsApp zijn verdwijnfoto's mogelijk. Die aanpak heeft ook een sluitstuk in tucht en orde. Als je dat niet toepast en je laat begaan, dan lukt het niet. Collega's, dit is iets ruimer, maar wil ik toch ook nog aankaarten. Ik denk onder andere aan filmpjes, maar ook aan besloten Facebookpagina's enzovoort. Het is als school soms verdomd moeilijk om aan sociale media, zoals de Facebooks van deze wereld, te vragen om daarin in te

grijpen. Zelfs ons rechtssysteem geraakt daar moeilijk aan om zulke zaken te blokkeren, waardoor die foto's of filmpjes soms blijven rouleren.

Minister, inspireren, op de agenda houden, we moeten dit doorleven in de scholen. Wat u daarnet hebt gezegd, is juist: de evolutie inzake pesten is breed maatschappelijk, maar ook in de media aan het veranderen. Ook het onderscheid tussen plagen en pesten is iets waar scholen, ook kleuterscholen al aandacht voor hebben.

Een zeer krachtig neen tegen pesten, meld pesten, als slachtoffer maar ook als omstaander, dat is het absolute uitgangspunt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de werkzaamheden van de praktijkcommissie – 996 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, eind vorig jaar werden de nieuwe eindtermen voor de tweede en derde graad secundair onderwijs goedgekeurd. Terzelfdertijd werd een onafhankelijke praktijkcommissie opgericht om tegemoet te komen aan de zorgen rond de omvang en de mate waarin de voorliggende eindtermen voldoende ruimte laten voor het eigen pedagogisch project.

In een mededeling aan de Vlaamse Regering van 2 juli 2021 konden we het plan van aanpak, het tijdsplan en de samenstelling van deze praktijkcommissie lezen. Een tussentijds verslag met rapportering van de werkzaamheden en een tussentijdse evaluatie van de werking van de praktijkcommissie met eventuele bijstellingen is voorzien in maart 2022.

Eind juni 2022 moeten alle werkzaamheden afgerond zijn en volgt het opleveren van een eindrapport met eindconclusie aan de Vlaamse Regering en nadien aan het Vlaams Parlement met desgevallend concrete voorstellen tot bijstellingen aan de specifieke eindtermen. Halfweg oktober rapporteerde de praktijkcommissie al een eerste keer aan de Vlaamse Regering over haar werkzaamheden van juli tot en met september 2021.

In een mededeling aan de Vlaamse Regering lezen we dan onder meer het volgende – ik citeer: “Er vond reeds overleg plaats tussen de voorzitters van de praktijkcommissie en de voorzitter van de commissie van academici. Daarbij werd van gedachten gewisseld over een aantal ideeën ter inspiratie van het ontwikkelen van een methodologie voor het evalueren van de haalbaarheid van de specifieke eindtermen. De twee commissies zullen regelmatig uitwisselen over de gezamenlijke bril op de specifieke eindtermen, de randvoorwaarden voor succesvolle implementatie en het afwegingskader. De commissies zullen deze oefening begin december 2021 afronden. De input vanuit de commissie van academici kan dan inspiratie bieden om te komen tot een gedragen en effectieve werkmethode om de omvang en haalbaarheid van de specifieke eindtermen af te toetsen met de onderwijspraktijk.”

Minister, zijn de commissies erin geslaagd om, zoals voorzien, tegen begin december een voorstel van methodologie uit te werken? Zo ja, hoe ziet deze methodiek eruit en wat houdt ze precies in? Laat deze methodiek het volgens u ook toe dat de praktijkcommissie zal kunnen oordelen of de voorliggende eindtermen

voldoende ruimte laten voor het eigen pedagogisch project en voor een kwalitatieve invulling van de praktijkcomponent of de artistieke component?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb aan de commissie van academici onder leiding van emeritus professor doctor Ludo Melis gevraagd een concrete methodologie uit te werken. Ze hebben verschillende pistes naar voren geschoven en zich gebaseerd op de werkwijze in het hoger onderwijs, een methodiek die men in het verleden heeft ontwikkeld, trouwens samen met en door professor Melis.

De praktijkcommissie van haar kant heeft de onderzoeksvragen verder verfijnd. Momenteel zitten beide commissies samen om die werkwijze en methodologie op elkaar af te stemmen. Ze hebben zich laten informeren door alle betrokken onderwijsactoren zoals de onderwijsinspectie, de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), alle onderwijsverstrekkers, de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK), het STEM-platform (Science, Technology, Engineering and Mathematics) enzovoort. Die werkzaamheden zijn al afgewerkt.

De praktijkcommissie werkt volgens een strakke planning, waarbij we het nodige respect hebben voor een realistische timing. Ik duw daar niet te zwaar op, want het is belangrijk dat ze in volle onafhankelijkheid kunnen werken. Het zijn leden van de praktijkcommissie die zich vrijwillig engageren. Bovendien wordt de praktijkcommissie voorgezeten door twee schooldirecteurs, en het hoeft niet gezegd dat ze in deze corona- en examentijden nog wel wat andere werkzaamheden hebben.

Ze moeten in maart tussentijds rapporteren aan de Vlaamse Regering. Dat is ook het moment waarop de werking van de praktijkcommissie tussentijds wordt geëvalueerd en eventueel kan worden bijgestuurd. Midden volgend jaar zal de praktijkcommissie een eindrapport opleveren aan de Vlaamse Regering. Daarna zal vanzelfsprekend ook het Vlaams Parlement daar inzage in krijgen, want uiteindelijk gaat het over de concrete implementatie van de eindtermen die u vrij breed hebt goedgekeurd.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): De eindtermen, daar ligt het werkveld duidelijk wakker van. Het onderwijsveld vraagt daar ook duidelijkheid over, want de eindtermen zijn nu eenmaal het fundament van ons onderwijs. Volgend jaar starten we met het tweede jaar van de tweede graad en daarna wordt er gewerkt aan de eindtermen van de derde graad.

Minister, u geeft aan dat er midden maart een rapport komt met een tussentijdse evaluatie. Daaruit leid ik af dat er nog heel wat werk op de plank ligt. Ik vraag me af of we die timing wel zullen halen. Zal de praktijkcommissie de verwachte resultaten behalen, waarmee we voldoende ruimte kunnen bieden voor de invulling van een eigen pedagogisch project, waarbij ook de artistieke en de praktijkcomponent ruimte krijgen?

Ook voor het basisonderwijs moeten er eindtermen worden ontwikkeld. Uit het proces van het secundair onderwijs hebben we al geleerd dat het goed is dat er een overkoepelende ontwikkelcommissie wordt georganiseerd, zodat kan worden nagedacht over de minimumdoelen die onze eindtermen zijn. Zij vormen op die manier een belangrijke basis voor ons onderwijs.

Minister, kan de nieuwe methodiek voldoende nuttig zijn om beleidsvoorbereidend werk te doen voor de eindtermen basisonderwijs? Halen we die timing nog? Het veld vraagt echt wel duidelijkheid.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, bij de bespreking van de eindtermen heb ik al aangegeven dat die praktijkcommissie langer moet kunnen werken. Nu staat er: eindrapport met eindconclusie in juni volgend jaar, terwijl de derde graad nog moet beginnen. Het is een praktijkcommissie, dus moet het aan de praktijk worden getoetst hoe de eindtermen worden uitgerold. Er lijken nog minstens twee jaar nodig te zijn om dat voort te zetten. Het moet er toch in zitten dat men dat volgend jaar niet gaat stopzetten.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Die praktijkcommissie is een belangrijk gegeven en een bekommernis die we allemaal al hebben geuit, en die op het snijvlak zit van twee belangrijke zaken. Aan de ene kant willen we de onderwijskwaliteit opkrikken en willen we de doelen concreter formuleren. Dat blijft vooropstaan. Aan de andere kant hebben we in de eerste plaats onze leerlingen bso, kso, tso, waar ook een praktijkluik aan zit waarvoor voldoende tijd moet zijn in het curriculum. Dat snijvlak zal worden bekeken door mensen in de praktijkcommissie. Dat was de instap van de praktijkcommissie en dat is een goede zaak.

Collega's, als politiek moeten we ons op alle niveaus terughoudend opstellen. Als wij vragen of er nog wel plaats gaat zijn voor dit en voor dat, moeten we opletten dat we die praktijkcommissie met die signalen niet in de ene of de andere richting duwen. De mensen die daarin zitten, moeten we die autonomie geven. Minister, dat hebt u ook al geantwoord op een schriftelijke vraag van een collega, dat we die autonomie daar moeten laten spelen. We moeten aan de slag gaan met het rapport dat de commissie oplevert, in combinatie met de doelen die we hebben gesteld.

Die eindtermen worden nu verder uitgerold, dat klopt. Het Grondwettelijk Hof heeft ze niet geschorst. Ik vind dat een goede zaak, omdat het zo in elk geval duidelijk is voor de leerkrachten en scholen dat we daar verder aan kunnen werken. Ik hoop dat we daar ook samen verder aan kunnen blijven werken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voor alle duidelijkheid: er is geen onduidelijkheid over de eindtermen. Die eindtermen zijn van kracht sinds september van dit jaar, punt. Wat momenteel bezig is, wat de taakstelling van de praktijkcommissie is, is nagaan in welke mate het werk dat men heeft geleverd, de ontwikkeling van die eindtermen in die zogenaamde ontwikkelcommissies – misschien eerder in een theoretische setting – correspondeert met de praktijk. Worden er bijvoorbeeld problemen vastgesteld op het vlak van haalbaarheid en de concrete uitrol van die eindtermen in de tweede graad, dan kan men op grond daarvan voorstellen doen om bij te sturen waar nodig. Ik herhaal: de praktijkcommissie werkt onafhankelijk. Ik zal er niet al te zwaar op drukken, ook niet wat betreft de methodologie die ter zake wordt gehanteerd.

Is de timing realistisch? De timing is voor mij ondergeschikt aan het resultaat. Ook daar wil ik niet al te zwaar op drukken. Het zal alleszins scherp worden, dat besef ik ten volle. Maar misschien is het voor de tweede graad wel haalbaar. En moet dat even langer duren, dat is wat mij betreft nu niet bepaald een geloofspunt. Ook daar wil ik soepel in zijn.

Maar, zoals er ook op wordt gewezen, zijn de lessen die worden geleerd natuurlijk ook van belang voor de ontwikkeling van eindtermen waar dan ook. Want ik wil wel dat de aanpassing van die eindtermen – en heel correct geformuleerd als minimumdoelen – wel een dynamischer gegeven wordt, zodat we niet tientallen

jaren moeten wachten vooraleer we een volgende stap kunnen zetten met betrekking tot de actualisatie daarvan. Er is een bepaalde spanningsopbouw en een finalemoment, waardoor je in de praktijk ook veel meer gewicht toekent aan die hele discussie, met alle polariserende discussies van dien. Dat zou ik echt willen vermijden. Ook zou ik ertoe willen komen dat we op een meer regelmatige basis zorgen voor een actualisering van die eindtermen, van die minimumdoelen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Sta mij toe om te duiden waarom ik deze vraag stel, namelijk omdat er nu eenmaal heel veel vragen komen vanuit het veld. Mensen, zowel directeurs als leerkrachten en ouders, stellen mij de vraag hoe het nu precies zit. Ook veel leerkrachten die zich hadden aangemeld om mee te werken in die praktijkcommissie stellen zich de vraag wanneer ze daar nu eigenlijk iets van zullen horen. Ik vond het dan ook goed om, naar aanleiding van de mededeling aan de Vlaamse Regering, dit toch nog even duidelijk te maken. Ik zie het als een kans om het veld op deze manier te duiden wat de stand van zaken is.

Het is goed dat we lessen leren en dat we aan de slag kunnen met wat de praktijkcommissie ons zal brengen. Net als u vind ik dat we dit op een onafhankelijke manier moeten laten gebeuren en dat we hen die autonomie moeten geven. Vanuit CD&V hadden we eigenlijk heel veel geloof in die praktijkcommissie. We willen haar aan het werk zetten om het net mogelijk te maken dat de eindtermen geen beslag leggen op het eigen pedagogische project en dat we op die manier ook altijd in alle omstandigheden de praktijkcomponent en de artistieke component een kwalitatieve invulling kunnen geven.

Ik kijk in elk geval, wellicht samen met heel wat andere mensen, uit naar de uitkomst van het werk van die praktijkcommissie. Ik hoop, minister, dat er daarover transparant wordt gecommuniceerd, zodat we het veld de nodige rust en de nodige leidraden kunnen geven om zich voor te bereiden op wat er in de toekomst op hen kan afkomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een mogelijke naamsverandering van de hbo5-opleiding Verpleegkunde – 1004 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, wie mij kent, weet dat ik deze vraag over het hoger beroepsonderwijs 5 (hbo5) ondertussen al sinds 2104 stel in het parlement en nog veel vroeger op andere plaatsen.

Ik schets even kort de geschiedenis. 41 procent van de verpleegkundigen in onze ziekenhuizen en zorginstellingen heeft een diploma hbo5 Verpleegkunde. Voor de iets rijpere mensen hier aanwezig – ik probeer collega Laeremans ook altijd mee te betrekken – : het betreft de vroegere vierde graad Verpleegkunde. Die mensen zijn cruciaal. Waarom zijn zij cruciaal? Omdat zij letterlijk de handen, het hoofd en het hart aan de bedden van vele mensen zijn. Doe hbo5 Verpleegkunde weg en je moet letterlijk nagenoeg de helft van de ziekenhuizen en woonzorgcentra sluiten. Collega's, in deze coronatijden denk ik dat iedereen ervan overtuigd is dat dat geen goede zaak zou zijn.

Er zijn twee bekommernissen. De eerste bekommernis betreft de kwaliteit van de opleiding. Daar moeten we allemaal mee bezig zijn, we moeten daarnaar kijken. Maar Europa heeft die kwaliteit wel heel eng geformuleerd in een x-aantal uren opleiding en stage om euroconform te zijn – wat betekent dat zij naar ziekenhuizen in Polen, in Spanje en Portugal zouden kunnen gaan – en ook om de titel Verpleegkunde te kunnen dragen. En daar knelt het schoentje. Op een bepaald moment was er het idee om 'Verpleegkunde' te schrappen en daar 'Zorgassistent' van te maken. Collega's, als we kijken naar de instroom, naar het specifieke profiel van hbo5, dan komen die leerlingen veelal uit de opleidingen Verzorging, Sociaal-Technische Wetenschappen enzovoort. Gezien die instroom, is het dan ook belangrijk dat er een specifieke opleiding blijft binnen het secundair onderwijs, waarbij je verpleegkundige wordt met een specifieke aanpak die anders is dan de hogeschoolopleiding, de bachelor van vier jaar. Maar als je morgen die term verandert naar 'Zorgassistent', wat is dan nog de attractiviteit om dat te gaan doen? Wat is dan het verschil tussen Verzorging in het secundair, al dan niet met een zevende jaar, en dan nog eens hetzelfde? Bovendien zou je dan minder taken mogen doen in een ziekenhuis. Dat is geen verkieslijke optie, gezien de attractiviteit, het specifieke profiel en de lange ervaring die we daarmee hebben in Vlaanderen.

Daarbovenop komt nog het idee dat mensen die hbo5 Verpleegkunde in het secundair doen, dat zouden doen om nadien heel graag in een ziekenhuis in Polen te gaan werken. Met alle respect, maar ik ken geen mensen die dat om die reden zouden doen. En als je dat al zou willen doen, ga je naar een niveau 6, bachelor Verpleegkunde. En dan kan het wel, want dat is euroconform.

Er wordt regelmatig over 'zalmen' gesproken. Ik vind dat niet zo'n geweldig woord, want dan lijkt het alsof je van beneden naar boven gaat en dat is helemaal niet zo. Maar dit is wel een typisch schakelprogramma: leerlingen volgen een verzorgingsopleiding in het secundair, gaan naar de vierde graad Verpleegkunde, werken een jaar, krijgen dan de smaak te pakken en gaan dan via bijkomende cursussen toch nog richting die specialistische Verpleegkunde.

Collega's, onze Vlaamse Regering heeft in haar regeerakkoord ingeschreven dat die leerladder in de zorg cruciaal is: niveau 4, hbo5, bachelorniveau, niveau 6. We hebben die verschillende niveaus nodig. Dat eigenstandige profiel moet bewaard blijven en het moet wel degelijk Verpleegkunde zijn.

Een tijdje geleden was ik doltevreden. Want eindelijk hoorde ik in de plenaire vergadering van ons Vlaams Parlement dat alle partijen – alle partijen: de N-VA, de Open Vld, CD&V, Groen, Vooruit en Het Vlaams Belang – het kamerbreed eens waren over een eigenstandig profiel hbo 5 Verpleegkundige met de titel Verpleegkunde. Ik dacht: 'Bon, het is klaar. Daniëls, een van uw terugkerende vragen, schrap die maar.'

Totdat er mij signalen bereikten dat er op federaal niveau in een werkgroep opnieuw voorligt om de opleiding weer 'Zorgassistent' te noemen, met een uitbreiding van uren en dergelijke meer. Dat betekent eigenlijk gewoon terug naar af. Er was ook paniek naar aanleiding van een Facebookbericht. Minister Beke heeft mij al gezegd dat dat Facebookbericht fout was. Hij heeft dat zelfs benoemd als fake news. Ik heb hem daar afgelopen dinsdag over bevraagd.

Maar, minister, dat heeft natuurlijk ook een impact op ons opleidingslandschap en onderwijslandschap. Kunt u bevestigen dat dat fake news is?

Wanneer vinden de overlegmomenten met de werkgroepen plaats? Wanneer zal er een advies worden geformuleerd?

Kunt u wat meer toelichting geven over de veranderingen waarover er in de werkgroepen wordt gesproken? Gaat dat over de wet op de uitvoering van de taken, het vroegere KB 78? Wat mogen die hbo5'ers doen?

In de sector doet die naamsverandering naar Zorgassistent de ronde. Wat zit daar nu achter? Wanneer had u voor het laatst contact met uw federale collega van Volksgezondheid over de mogelijke aanpassing van die opleiding?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zijn in dit heel moeilijke dossier ondertussen al grote stappen vooruit gezet. Tijdens de vorige regering zijn we er absoluut niet in geslaagd om daarin vooruitgang te boeken, nu gaat het er mijn inziens echt wel op vooruit. Er werd een interfederale taskforce 'Functiemodel voor de verpleegkundige zorg van de toekomst' opgericht. Zoals de titel aangeeft, is het doel om een functiemodel voor die verpleegkundige zorg uit te tekenen. Op basis van dat projectplan zou men tot een leer- of zorgladder moeten komen met minimaal enkele categorieën, namelijk drie. Een eerste categorie zijn de algemene zorgen. Op niveau 4 gaat dat over de zorgkundige, de verzorgende. Op niveau 5 is er onze hbo5-opleiding met een afzonderlijk profiel, waarvan de naam nog moet worden bepaald. Op niveau 6 gaat het over de algemeen verpleegkundige. Een tweede categorie zijn de gespecialiseerde zorgen. Op niveau 6 zijn het de gespecialiseerde verpleegkundigen, op basis van generieke specialisatiegebieden. Een derde categorie is de 'advanced practice nursing'. Daar zitten op niveau 7 de verpleegkundig specialist en op niveau 8 de klinisch verpleegkundig onderzoeker.

Aan Vlaamse zijde hebben wij de werkzaamheden van die interfederale taskforce niet bepaald afgewacht. Op Vlaams niveau hebben we medio dit jaar een functiemodel Zorg en Verpleegkunde uitgetekend, dat we ook hebben bekrachtigd op Vlaams niveau. Dat model vertrekt van de categorieën die ik net heb benoemd. Deze taskforce startte in september en er werd vooropgesteld dat de werkzaamheden eind deze maand zouden moeten zijn afgerond.

Binnen deze federale taskforce zijn twee werkgroepen actief: één voor de basisopleiding en één voor de specialisaties. In die werkgroepen zitten leden van de Federale Raad voor Verpleegkunde, de Technische Commissie voor Verpleegkunde, de Algemene Unie van Verpleegkundigen van België (AUVB) en het onderwijsveld – zowel het secundair onderwijs als hogescholen en universiteiten. In de stuurgroep van de taskforce zijn vertegenwoordigers van de kabinetten opgenomen. Mijn eigen kabinet is daarin vertegenwoordigd, maar ook het kabinet van Volksgezondheid.

Volgens de opdracht van de taskforce moet de uitwerking van de roadmap gebaseerd zijn op drie pijlers. Ten eerste, een taak- en functiedifferentiatie: voor elke functie wordt een opleidings- en competentieprofiel uitgewerkt. Ten tweede, transitie- en doorstroommogelijkheden. Ten derde, flankerende maatregelen, waarbij men beoogt om concrete voorstellen op te nemen om de aantrekkelijkheid van de zorgberoepen te verhogen.

De opdrachten van de taskforce zijn ook: de vaststelling van het functieprofiel op niveau 5 en het opleidingsniveau, voor de andere functieprofielen de validatie van de profielen zoals ook door de Federale Raad voor Verpleegkunde opgesteld, de definiëring van de concrete generieke specialisatiegebieden, de opsomming van de noodzakelijke reglementaire wijzigingen, eventuele overgangsmaatregelen, het voorzien in haalbare brugopleidingen tussen de verschillende opleidingen en het opmaken van voorstellen ter verhoging van de attractiviteit van het verpleegkundig beroep – ik zei daarstraks al dat dat een doelstelling is.

Op basis van de voorstellen zal de federale overheid al dan niet beslissen om een nieuw profiel in te schrijven in de gecoördineerde wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen. Op basis daarvan kunnen wij dan ook op Vlaams niveau een beroepskwalificatie ontwikkelen en inschalen. Indien die zou worden

erkend op niveau 5 van de Vlaamse kwalificatiestructuur, zou de hbo5-opleiding Verpleegkunde hiernaar worden omgevormd.

Maar zoals ik al toelichtte, is op dit ogenblik het functieprofiel op niveau 5 nog niet uitgewerkt en is er ook nog geen naam voor vastgelegd. Ik zou wel zeker de associatie met verpleegkunde willen behouden. Maar ik kan daar nog geen verdere informatie over verstrekken. Er circuleerden op verschillende platformen misschien wel wat berichten, zoals u ook zei, maar dat mogen we geen kans geven om het denkwerk van die werkgroepen te hypothekeren. Vanuit de federale stuurgroep werd daarover een korte communicatie uitgestuurd met een beetje dezelfde boodschap.

Ik hoop dat daarmee de onzekerheden en onjuistheden zijn weggewerkt. Gelet op de complexiteit en de gevoeligheden van dit dossier, zoals geïllustreerd in de vorige regeerperiode, moeten we behoedzaam te werk gaan, met enige sereniteit. Ik hoop dat we dit tot een goed einde kunnen brengen. Ik moet zeggen dat ik ter zake positiever gestemd ben, omdat de aanvankelijke posities van verschillende partijen in deze discussie sterk geëvolueerd zijn in de voor ons vrij goede richting.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u wel voor die geruststellende woorden dat die term van Zorgassistent die circuleerde, duidelijk nog niet beslist is en meer zelfs, dat u op de lijn van het Vlaams regeerakkoord en het uitgangspunt van de Vlaamse Regering blijft staan dat hbo5 Verpleegkunde inderdaad verpleegkunde is. Ik denk dat dat bij iedereen ook is gaan rijpen. Alle partijen zeggen ook dat we meer mensen nodig hebben, dat er grote noden zijn. Als je dan in een theoretisch model zou gaan zeggen dat we het toch geen Verpleegkunde gaan noemen, schiet je jezelf natuurlijk onlosmakelijk in de voet.

Ook wat betreft het theoretische verhaal van Europa, van euroconform, is het laatste wat we willen mensen gaan opleiden die dan in een ziekenhuis in Polen of in Spanje gaan werken, terwijl we hier grote noden hebben. Dat we moeten kijken naar de invulling ervan en welke taken die doen en dat we de mensen die hbo5 Verpleegkunde doen, goed moeten opleiden, daar ben ik het absoluut mee eens. Ik denk dat er daar in het verleden ook een aantal knelpunten waren. Die moeten we ook benoemen. Maar in de taken die ze mogen uitoefenen – ik heb ook aan minister Beke gevraagd om dat mee te bewaken – moet het voldoende ruim zijn. Als die taken te weinig ruim zijn, rijden we opnieuw vast langs de andere kant, van mensen die we niet vinden.

Het is ook belangrijk – ik wil toch die oproep doen – dat die knoop in de goede richting gaat. Laat ons dat ei nu leggen. Dat is ook een oproep aan alle partijen. Ik zie hier heel veel handjes in de lucht gaan. Dat zijn, denk ik, 'high fives' om te zeggen: ja, we doen het. Dat is een goede zaak. Ik zie collega Goeman ook al een brede glimlach tonen, collega Anaf had die ook. Aangezien jullie de minister van Volksgezondheid in de rangen hebben, neem ik aan dat u het, zoals in het verleden ook, volmondig zult steunen.

Minister, we moeten daar vrij snel een ei leggen vanwege de inschrijvingen in die opleiding. Die komen er immers ook aan. Zolang er onzekerheid is, heb je twee problemen. Ten eerste: de mensen die werken in hbo5 Verpleegkunde, kijken met de onzekerheid links en rechts eens rond en vandaag zijn er op de markt jobaanbiedingen genoeg. Anderzijds, bij leerlingen die potentieel willen instromen en zich inschrijven, zeggen ouders om toch een beetje uit te kijken omdat ze niet weten wat dat gaat geven. Hierdoor – nu ben ik heel cynisch, ik hoop dat er zo geen mensen zijn – heb je, als je dit nog even volhoudt, geen leerlingen meer en zou je kunnen zeggen: 'Die hbo5, dat was het toch niet.' Ik weet dat u een optimist bent en in alle plassen water de zon en zeven zonnen ziet schijnen, maar ik wil

toch vragen om daar wat vaart achter te zetten om dat dossier af te ronden, zodat die duidelijkheid er eindelijk is en de energie kan gaan naar de opleiding in verpleegkunde en niet naar zich zorgen maken en eventueel foute berichten de wereld in sturen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik denk dat het in al mijn tussenkomsten over dit thema heel duidelijk is dat ik ook een zeer sterke 'believer' ben in die leerladder in de zorg en dat mijn zorg ook heel groot is wat betreft de attractiviteit voor de verpleegkundige opleiding, want we hebben echt alle handen aan het bed nodig, zeker de verpleegkundige handen, als ik het zo mag verwoorden.

Wij gaan niet mee – het is ook al zeer duidelijk gehoord in de commissie Welzijn, collega Daniëls verwees er al naar – in dat verhaal van dat fake news. We willen absoluut tegenspreken dat er ook maar sprake zou zijn van het intrekken van visa van mensen die de opleiding hbo5 gevolgd zouden hebben, wat heel straf is. Het laatste wat we nu nodig hebben, collega's, is onrust in onze zorginstellingen. Ik denk dat we er alles aan moeten doen om snel duidelijkheid te creëren. Bij dezen kunnen we dat ook doen. Vanuit onze fractie herhaal ik gewoon wat we al gezegd hebben in de andere tussenkomsten: dat we willen dat elke verpleegkundige erkend wordt en dat we dus ook gaan voor een verpleegkundig profiel voor onze hbo5'ers. Ik denk dat dat zeer duidelijk is. Ik roep wellicht samen met de collega's hier op om daar snel werk van te maken.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): De minister heeft natuurlijk al een omstandige stand van zaken gegeven, maar ik wilde ook van de gelegenheid gebruikmaken om nog eens in de verf te zetten dat ook wij absoluut de meerwaarde zien van de richting hbo5 Verpleegkunde. We hebben natuurlijk ook opgepikt dat er onrust was op het terrein, onder andere over die naam. Ik kan daar alleen maar over meegeven dat er al een overleg geweest is met de 'hbo5 Verpleegkunde'-federatie op het kabinet van minister Vandenbroucke en dat dat zeer constructief is verlopen. Maar, zoals minister Weyts ook zei, is het nu vooral een kwestie van die taskforce in alle sereniteit zijn werk te laten doen. We moeten nu vooral gaan voor een resultaatgerichte aanpak, waarbij die taskforce, uiteraard in overleg met de mensen op het terrein, zo snel mogelijk het debat voert rond die zorgladder om tot een oplossing te komen waar iedereen zich in kan vinden. Daar wordt op dit moment druk aan gewerkt. Dus inderdaad: hoe sneller, hoe beter, zodat er duidelijkheid komt voor de mensen die geïnteresseerd zijn in de opleiding hbo5. Ik kan mij alleen maar aansluiten bij wat de collega's hebben gezegd, dat dat alleen maar de aantrekkelijkheid van de richting hbo5 Verpleegkunde ten goede zal komen. We kunnen het belang daarvan niet overschatten, aangezien we in de zorg vandaag alle handen kunnen gebruiken.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Dank u wel, minister, en dank ook, collega Daniëls, voor deze vraag. Ik sluit mij zeker aan bij uw bezorgdheden hieromtrent. Ik ben uiteraard ook benieuwd naar wat er binnenkort uit die interfederale taskforce zal komen.

Een tijdje geleden heb ik in deze commissie gezegd dat ook wij er ons niet in kunnen vinden dat hbo5-afgestudeerden maar een kwalificatie zouden krijgen als verpleegassistent of zorgassistent en dus z gezegd niet bekwaam zijn om zelfstandig te kunnen functioneren als verpleegkundige.

Dit doet mijns inziens te kort aan hetgeen die verpleegkundigen werkelijk kunnen en in de praktijk ook effectief doen. Een naamswijziging naar bijvoorbeeld zorg-assistent leidt tot imagoschade, met het gevolg dat er minder inschrijvingen zullen zijn in de hbo5-opleiding, terwijl deze opleiding net zoveel troeven heeft door de korte duur en de erg praktijkgerichte aanpak, iets wat net aantrekkelijk is voor jongeren uit het tso en bso, of voor wie zich wil heroriënteren en zijn of haar jobkansen wil verhogen.

Minister, ik hoorde u zeggen dat de associatie met verpleegkundigen behouden zal blijven. Ik hoop dat dit ook het geval zal zijn.

In Vlaanderen zitten we al met een tekort aan verpleegkundigen, dus als we niet zouden voldoen aan bepaalde Europese regels, het zij zo. Als daardoor blijkt dat ze geen Europese titel als verpleegkundige krijgen, het zij zo. We moeten de verpleegkundigen in Vlaanderen dan ook vooral hier houden, zoals collega Daniëls zei. In Vlaanderen moeten we daar alles aan doen zodat het tekort teruggedrongen wordt. Dat gaan we niet bereiken als die opleiding bijvoorbeeld langer zou worden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Er moet vlug duidelijkheid komen over die kwalificatie. Ik zie niet in wat er de komende maanden nog op tafel zal komen wat we vandaag niet kennen. Alle elementen liggen op tafel, nu moet er gewoon worden beslist.

Hbo5-verpleegkundigen of de A2'ers van vroeger zijn mensen die verpleegkundig werk doen. De associatie met de naam verpleegkundige moet alleszins worden behouden.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Daar heb ik nog weinig aan toe te voegen. Het is bijna kerstdag en er is een grote eenstemmigheid in de commissie. Ik verheug me daarover en ik hoop dat die grote eenstemmigheid zich ook vertaalt op het niveau van de interfederale taskforce en dat we daar snel kunnen landen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Inderdaad, ik was hier al de blokken voor het houtvuur aan het zoeken om samen marshmallows te smelten en Kumbaya te zingen, samen met alle hbo5-verpleegkundigen – Vlaams, federaal, allemaal samen. Ik hoop dat dat nog kan voor Driekoningen, dat we met de N-VA, CD&V, Vooruit, Groen en het Vlaams Belang – de collega's van Open Vld heb ik niet gehoord, maar ik neem aan dat ze dit oorverdovend luid steunen – dat ei leggen. Hbo5 Verpleegkunde, met inderdaad verpleegkunde in de titel, blijft bestaan zonder grote verlengingen, met, in de wet op de uitoefening van de taken, dat ze wel degelijk specifieke taken in de verpleegkunde kunnen uitoefenen, die een pakket zijn waarbij je trots de benaming hbo5 Verpleegkunde kunt dragen.

Ik zal me deze commissievergadering nog lang herinneren, samen met de commissie Welzijn, op het vlak van de eensgezindheid. Ik wil dan ook vragen aan alle collega's die daar macht en kracht toe hebben, zoals de fractieleider van Vooruit in het Vlaams Parlement, om die boodschap over te brengen aan de federale collega's. Mevrouw Goeman, ik zie u knikken, dus dat kan niet meer misgaan. Collega's, ik kijk ernaar uit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.